Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 109 (2399). 13 ДУШАНБА МАЙ, 1974 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Белгиловчи йил меҳнат вахтаси

Буюртмачилар мамнун

Бугун

санитария-техника жиҳозлари заводининг коллективи шаҳримиз қурилишига йил бошидан буён 20 минг квартирани жиҳозлашга етадиган санитария-техника буюмлари етказиб берди. Бу эса кутилганидан анча кўпдир. Завод коллективи тушаётган буюртмаларни ўз вақтида бажариш мақсадида ишлаб чиқаришга янги техника воситаларини жорий қила бориб, юқори меҳнат унумдорлигига эришмоқда. Корхонада техника воситаларини такомиллаштириш жиҳозлар ишлаб чиқаришда, уларнинг турини кўпайтиришда жуда қўл келмоқда.

Юбилей йили меҳнат вахтасида туриб ишлаётган завод коллективи бу йил шаҳримиз қурилишига 50 мингдан зиёд квартирани жиҳозлашга етадиган санитария буюмлари ишлаб чиқариш мажбуриятини олган. Шунинг учун ҳам ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланилишига катта эътибор берилмоқда.

Завод коллективи тушган буюртмаларнинг чизмаси билан яқиндан танишиб чиққач, иш бошлашни одат қилаяпти. Бу эса буюртмаларни ниҳоятда сифатли, аниқ ўлчовда тайёрлаш имконини бермоқда. Шундай йўсинда тайёрланган буюртмалар объектларда синаб кўрилганда монтажчилар ишини илгаригисига нисбатан бир мунча енгиллашгани маълум бўлди.

Корхонанинг барча цехларида буюртмаларни ўз вақтида бажариш учун қизғин меҳнат беллашуви давом этмоқда. Цехлараро бошланган ўзаро мусобақада монтаж цехининг коллективи ғолиблик қилмоқда. Улар йиллик топшириқни муддатидан илгари 25 декабрда бажаришга аҳд қилган.

Цехда А. Мамин бошлиқ канализация жиҳозларини тайёрлаш участкаси ойлик топшириқларни мунтазам икки юз процентдан ошириб бажармоқда. Йиғувчи-слесарлар бундай ютуқларга монтаж ишларини ярим конвейер усулида ташкил этиш орқали эришмоқда. Цехда бошланган шахсий мусобақада пайвандчи Т. Ҳакимов, йиғувчи-слесарь Ўткир Нишонбоев ва бошқалар ғолиблик қилмоқда. Цех коллективи газ ва водопровод жиҳозларини тайёрлаш беш кунлик топшириқларини тўрт кунда бажариб қўймоқда.

Ҳозирда завод коллективининг бутун диққат эътибори шаҳримизда қурилаётган юбилей объектларини ўз вақтида зарур жиҳозлар билан таъминлашга қаратилган.

ЙИЛЛИК ПЛАН—МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

ШАҲАР ИНДУСТРИЯСИ ОДИМИ

В. И. Ленин туғилган куннинг 104 йиллиги ва 1 Майга бағишланган меҳнат вахтаси катта муваффақият билан тугади. Тошкент индустрияси меҳнаткашлари саноат маҳсулоти реализация қилиш бўйича тўрт ойлик планни 103,1 процент бажардилар. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 102,3 процентни ташкил этди. Ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш сурати ўтган йил шу давр билан солиштирганда 108,0 процентни ташкил этди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даври билан солиштирганда 4,9 процент ўсди.

Энг асосий давлат кўрсаткичи —маҳсулот реализациясини шаҳарнинг барча районлари бажарди.

Саноат ишлаб чиқаришнинг ўсиши ва планнинг бажарилиши шаҳар районлари бўйича қуйидагича:

(Биринчи стун — 1974 йилнинг апрелида маҳсулот реализацияси планининг бажарилиши; иккинчи стун — январь —апрель ойларида бажарилиши; учинчи стун — 1974 йилнинг январь—апрель ойларида 1973 йилнинг шу даврига нисбатан ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш процент ҳисобида; тўртинчи стун — 1973 йилнинг шу даврига нисбатан меҳнат унумдорлигининг ўсиши).

Шаҳар бўйича жаъми	104,0	103,1	108,0	104,9
Киров райони	104,3	103,4	100,5	100,8
Куйбишев райони	101,8	103,0	105,1	102,7
Ленин райони	104,3	103,1	113,4	109,3
Октябрь райони	103,8	103,2	100,0	105,2
Собир Раҳимов райони	103,8	103,0	114,0	107,1
Сергели райони	102,6	102,3	100,0	102,5
Фрунзе райони	103,1	102,2	102,5	102,9
Ҳамза райони	107,9	103,4	110,7	106,8
Чилонзор райони	103,2	102,9	117,4	100,4

Шу йилнинг тўрт ойи мобайнида Тошкент саноати пландан ташқари 20,5 миллион сумлик маҳсулот реализация қилди. Шу жумладан:

Киров райони — 1,854 минг сўмлик;
Куйбишев райони — 4,406 минг сумлик;
Ленин райони — 2,939 минг сумлик;
Октябрь райони — 1,391 минг сумлик;
Собир Раҳимов райони — 1,414 минг сўмлик;
Сергели райони — 431 минг сўмлик;
Фрунзе райони — 2,313 минг сумлик,
Ҳамза райони— 4,939 минг сўмлик;
Чилонзор райони— 861 минг сўмлик планга қўшимча маҳсулот реализация қилди.

Газ аппаратуралари, 4-темир-бетон буюмлари, «Ташхимсельмаш» заводлари, панелли уйсозлик комбинати, «Чевар», «Сувенир» фабрикалари, 3-ғишт заводлари бошқармаси ва бошқа корхоналар меҳнат унумдорлиги ҳажмини (саноат ишлаб чиқариш ходимлари сонини оширмасдан туриб) юксак суръатларда ошишига эришдилар.

Кўпгина заводлар ва фабрикалар, фирмалар ва ишлаб чиқариш-техника ташкилотлари шартномадаги мажбуриятларини бажариш учун курашиб, асосий халқ хўжалиги буюмларини ишлаб чиқариш бўйича топшириқни муваффақият билан бажардилар. Натижада шаҳар индустрияси планга қўшимча тўрт ой мобайнида 47 километр кабель, 290 километр шлаг проводлари, 97 компрессор, битта кўприк электр крани, 451 та трактор, 246 трактор прицепи, 102 пахта сеялкаси, 18 та курак чувиш машинаси, 7 та чанглагич-пуркагич, 400 та газ плитаси, 1 миллионта ғишт, 125 тонна қоғоз, 900 тонна картон, 100 минг ички трикотаж буюмлари, 46 минг жуфт чарм пойафзал, 243 минг мева консерваси, 89 тонна кондитер буюмлари, 4,3 тонна аралаш ем ва бошқа халқ хўжалик буюмлари ҳамда маҳсулотларини ишлаб чиқардилар.

Шу билан бирга шаҳарнинг икки корхонаси маҳсулот реализацияси бўйича планни бажара олмади. (Бу корхоналардан иккитаси Куйбишев районида, биттаси Ҳамза районида). Бу холодильниклар заводи (завод директори вазифасини бажарувчи И. Коваль, партия бюроси секретари В. Павлов), экскаватор заводи (директори Б. Рамзи, партком секретари М. Кулагин), 6-темир-бетон буюмлари заводи (Е. Ленченко ва В. Титов). Улар 440 минг сумлик маҳсулотни реализация қилмадилар.

Бу меҳнат коллективларининг вазифаси — май ойида йилнинг биринчи чорагида йул қуйилган қолоқликни тугатиб, турдош корхоналар билан мусобақа бўйича тузилган шартномаларни бажаришдан иборат.

Ишчи календарида май бошланди. Корхоналарда биринчи ярим йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш, сайловлар кунини, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олаяпти.

Ўзаро текширув бригадалари январь—апрель ойларида мусобақа шартномаларининг бажарилишини текширишни бошлашаяпти. Мажбуриятларнинг бажарилишини текширганда ўзаро текширув комиссиялари корхоналарнинг хўжалик-иқтисодий фаолиятини, мусобақанинг ташкил этилишини текширишга катта масъулият билан ёндошишлари лозим. Меҳнат мусобақаси қабул қилинган мажбуриятларни бажариш учун курашнинг таъсирчан воситасига айланмоғи лозим.

«Ташхимсельмаш» заводининг машинасозлари мамлакатимиз пахтакорлари учун ғўзани дефолиация қилишда, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда ҳамда боғдорчиликда кенг қўлланиладиган ОВХ—14 маркали кимёвий пуркагич агрегатларни кўплаб тайёрлаб бермоқдалар. Ҳозир корхона ишчилари 11-мингинчи агрегатни ясашга киришганлар. Мана бу суратда 6-цехнинг пешқадам ишчиларидан Юрий Чиркин билан Валерий Козлов ўртоқларни кўриб турибсиз. Бу ишлаб чиқариш новаторлари ўз смена-ойлик топшириқларини мунтазам равишда 1,5 баравар бажарадилар.

М. Нуриддинов фотоси.

ХУШХЎР ВИНО

Тошкент шампан винолари заводи маҳсулот ишлаб чиқариш кунлик графигидан ўзиб кетди. Ҳар куни завод линияларидан пландагидан кўп 20 минг шиша вино тушмоқда.

Москвадаги «Гипроспиртвино» институтининг лойиҳаси бўйича корхонанинг реконструкция қилиниши «Совет шампан виноси» тайёрлашни кўпайтиришга ёрдам берди. «Антон Олерт» фирмасининг (ГФР) автомат линияси тамомила герметик шароитларда вино қуйишга имкон берди, натижада маҳсулотнинг сифати ошди. Шу йил корхона коллективи республика магазинларига 5,1 миллион шиша «Совет шампан виноси», «Уйноқи мускат» ва «Роҳат» ичимлигини юбориш ниятида. Бу — мўлжалдагидан 500 минг шиша ортиқ демакдир.

(УзТАГ мухбири).

Мароқли суҳбатлар

Барча сайлов участкаларида сайловга тайёргарлик ишлари қизғин тус олиб кетди. Қуйбишев районидаги 84)39 — сайлов участкаси сайловчилар билан гавжум. Сайлов участкаси Орджоникидзе номли маданият уйи қошида жойлашган. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси механика ва иншоотлар сейсмик мустаҳкамлиги институти ва музика асбоблари фабрикаси ходимлари бу ерда сайловга тайёргарликда ташаббускорлик қилмоқдалар.

Агитпункт В. И. Ленин асарлари, КПСС XXIV съезд материаллари ва партиянинг кейинги Пленумлари қарорлари ҳамда иттифоқимизнинг экономика ва илмий-техник тараққиётига доир диаграммалар, шунингдек сайловга чорловчи плакатлар билан безатилган.

Агитпунктда институтимиз катта илмий ходимларидан ташкил топган сиёсий ахборотчилар қизғин иш олиб бормоқдалар. Агитаторлар ўзларига бириктирилган ҳар бир хонадондаги сайловчилар билан қизиқарли суҳбатлар ўтказяптилар. Улар сайловчиларнинг рўйхатини туздилар ҳамда алфавит бўйича тартибга солиб бўлдилар.

Сайлов участкасида бўлаётган суҳбатларда совет сайлов системаси дунёда энг демократик система эканлиги қизиқарли мисоллар билан тушунтирилмоқда. Сайловдан — сайловгача бўлган ютуқларимиз, пойтахтимиздаги катта-катта иншоотлар, мактаб, боғча, маданият уйлари, касалхоналар тез суръатлар билан қурилиб фойдаланишга топширилишида депутатларнинг иштироки тўғрисида гапирилмоқда.

«Олий Совет ва Миллатлар Советига сайловлар ўтказиш тўғрисида», «Ўзбекистонда 50 йилда фан ва техника тараққиёти», «Совет халқининг буюк дўстлиги», «Совет Иттифоқининг ҳозирги даврда ички ва ташқи сиёсати тўғрисида» деган мавзуларда суҳбатлар бўлиб ўтди. Бу лекцияларни ўқишда техника фанлари доктори К. Ш. Латипов, фан кандидатларидан А. Досибеков, А. Азизов, Е. Мубораковлар қатнашмоқдалар. Бу ишларни бажаришда институт ходимларидан 30 дан ортиқ агитатор ва навбатчи ахборотчилар актив иштирок қилмоқдалар.

А. А. ШОКИРОВ,
А. И. УМАРОВ.

СУРАТДА: институт агитаторлари навбатдаги суҳбатга тайёрланишмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

11 май куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика маданият муассасалари, матбуот, радио ва телевидение, министрликлар ва идоралар ходимларининг, олимларнинг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари ҳамда бошқа раҳбар партия ва совет ходимлари қатнашдилар.

Кенгашда «Адабиёт ва санъатга партия раҳбарлиги ҳамда ҳозирги замон идеология кураши» деган мавзуда КПСС Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири В. Ф. Шауро доклад қилди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

ДЎСТЛИК АНЖУМАНИГА ТАРАДДУД

Осиё ва Африка мамлакатларининг Тошкентдаги навбатдаги кинофестивали очилишига қизғин тараддуд кўрилмоқда. Икки қитъа киносанъаткорларининг бу катта анжумани жаҳонда тинчлик, дўстлик, тенг ҳуқуқлилик ғояларини тараннум этади. Ана шу санъат байрамини ҳар томонлама намунали ўтказиш мақсадида барча санъат даргоҳларида қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Тошкентдаги «Рассом» ишлаб чиқариш комбинатининг мўйқалам усталари Тошкент шаҳрини байрамлардагидек безатиш ишлари билан банд бўлмоқдалар. Улар Тошкент кинофестивалининг улкан эмблемаларини, дўстликни улуғловчи панноларни, шиорлар, алвонлар ва бир қатор кўргазмаларнинг стендларини тайёрламоқдалар.

Пойтахт аэропорти, Санъат саройи биноларига фестиваль эмблемалари ўрнатилади.

«Тошкент» меҳмонхонаси биносига ана шу кино байрамида қатнашувчи мамлакатларнинг давлат байроқлари ўрнатилади. Шунингдек, «Россия» меҳмонхонаси ҳам турли хил материаллар билан безатилади.

Фестиваль кунларида совет киносанъатининг муваффақиятларига бағишланган бир қатор кўргазмалар, турли темадаги, стендлар томошабинлар диққатига ҳавола қилинади. Улар «Кино санъатида Ленин образи», «Бузилмас республикалар Иттифоқи» каби кўргазмаларни кўрадилар. «Мосфильм» киностудияси ташкил қилинганлигининг ярим асрлик юбилейи нишонланди. Шу муносабат билан Тошкентда ана шу санъат даргоҳининг босиб ўтган ижод йўлини акс эттирувчи кўргазма ҳам ташкил қилинади. Бир қатор кинотеатрларда Ўзбекистон ва қардош республикалар киносанъатининг тараққиётига доир турли хил тадбирлар ўтказилади, кўргазмалар намойиш қилинади, учрашувлар ташкил этилади.

ТОМОШАБИНЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Тошкент кинофестивали ўтказиладиган кинотеатрларда барча тараддуд ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Айрим маданият даргоҳлари коллективлари тараддуд ишларини аллақачон кўриб қўйдилар. Қуйида сўз уларнинг раҳбарларига берилади.

Ҳ. Сайдуллаев, «Чайка» кинотеатри директори:

— Биз кинолаштириш ходимлари пойтахтимизда ўтказиладиган икки қитъа киносанъатининг катта байрамини сабрсизлик билан кутаяпмиз. Чунки, бу воқеа биргина шаҳримиз эмас, балки навқирон ёшга тўлиб бораётган республикамизнинг маданий ҳаётида катта воқеадир. Шунинг учун ҳам кинотеатримизда барча тараддуд ишларини аллақачон кўриб қўйдик. Ҳурматли меҳмонлар ва томошабинларга қулайлик яратиш мақсадида кинотеатр залидаги 831 та ўриндиқ маданий тадбирларга шайлаб қўйилди. Уларнинг кўплари янгиланди. Бино фойеси ва кичик залларга минг сўмлик янги замонавий мебеллар ўрнатилди. Кинофестивалга чорловчи ва унинг шиорини улуғловчи транспарантлар ўзбек, рус, француз, араб тилларида ёзиб қўйилди. Бинонинг пештоқига 20 метр узунликда ҳар хил рангли ёритиш лампалари ўрнатилди. Кинотеатр биноси умуман томошабинларга манзур бўладиган даражада безатилди.

Бугун

фестиваль кунларида намойиш этиладиган бадиий фильмлар учун олдиндан абонементлар сотувчи касса иш бошлади. Шу бугуннинг ўзидаёқ юзлаб ана шундай билетлар тарқатилди.

М. Абдураҳмонова, —«Тошсовет 50 йиллиги» кинотеатри директори:

— Кинотеатримиз ходимлари томошабинлар ва меҳмонларни яхши кутиб олиш мақсадида зарур тайёргарлик ишларини кўриб қўйдилар. Маданият даргоҳи биноси тўла ремонтдан чиқариб бўлинди. 820 ўринга ярим юмшоқ замонавий креслолар қўйилди. Бино атрофидаги ободонлаштириш ишлари тугалланди. Шунингдек, олдиндан билет сотадиган кассалар ишга шайлаб қўйилди. Кинотеатр биносига фестиваль эмблемаси ўрнатилди, реклама доскасига турли хил афишалар осилди. Биз фестиваль бошланишини сабрсизлик билан кутаяпмиз.

Олий ўқув юртларида

СТУДЕНТЛАР ОЛИМПИАДАСИ

Куни-кеча Ф. Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтида чет тиллар бўйича «Студент ва илмий-техника тараққиёти» Бутуниттифоқ олимпиадасининг республика тури бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ташкил қилган бу тадбир Бутуниттифоқ кўриги олдидан катта синов бўлди.

Олимпиадада институт ректори, профессор Т. Жўраев кириш нутқи сўзлаб ана шу анжуманда қатнашиш учун келган турли шаҳарлардаги институтлар вакиллари, олимпиаданинг немис, инглиз, француз тиллари бўйича олиб борадиган ишлари ҳақида гапирди.

Республика олимпиадасида Самарқанд, Бухоро, Андижон, Фарғона каби шаҳарлардан келган 300 дан ортиқ студент қатнашди. Улар икки кун давомида чет тилларда фильмлар кўриб, уларнинг мазмуни асосида баён ёздилар, текстларни чоғиштириб кўрдилар. Бу тадбир республикамиздаги 40 га яқин олий ўқув юртида таълим олаётган студентлар чет тилларни яхши ўзлаштираётганликларини намойиш қилди. Унинг ғолиблари шу йил октябрь ойида Москва шаҳрида бўладиган Бутуниттифоқ олимпиадасида қатнашиш ҳуқуқини олдилар.

Билим ва маҳорат беллашувининг қатнашчилари В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиали, амалий санъат музейи ва бошқа диққатга сазовор маданият даргоҳлари билан танишдилар.

Пойтахтимиз меҳмонлари

ЗАМОНАВИЙ ҚЎШИҚЛАР ИЖРОЧИСИ

Сопот (Польша) шаҳрида ўтказилган халқаро эстрада ашулалари конкурси лауреати, марказий радио ва телевидение солисткаси Аида Ведишчевани санъат мухлислари яхши билишади. У «Кавказ асираси», «Бриллиантли қўл», «Оқ рояль», «Оҳ, бу Настя» каби қатор фильмларда ашулалар ижро этган.

Куни-кеча А. Ведишчева «Ташкенткабель» заводи маданият уйида дилрабо қўшиқлари билан ишчиларни мамнун этди. Санъаткорнинг қўшиқларини Гулистон райони пахтакорлари, «Политотдел» колхози меҳнаткашлари ҳам тинглашди.

А. Ведишчева билан биргаликда «Дўстлик овози» деб номланган вокал-инструменталь ансамбль ҳам ўз маҳоратини намойиш қилмоқда. Томошабинларга солист Виктор Штримил, конферансье Петр Мазановларнинг чиқиши ҳам маъқул бўлмоқда. Санъаткорлар репертуарида совет ва чет эл замонавий эстрада қўшиқлари бор.

Гастроль давомида санъаткорлар Самарқанд, Бухоро ва Навоий шаҳарларида ҳам бўладилар. 24 майдан бошлаб, шаҳримиздаги Свердлов номли концерт залида улар ўз концертларини давом эттиришади.

СУРАТДА: А. Ведишчева.
И. Хонкелдиев фотоси.

ПРАВДА саҳифаларида

▲ «Муассаса партия ташкилоти» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

▲ Швециянинг миллий байрами муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Швеция қироли Карл XVI Густавга телеграмма йўллаб, тинчликсевар Швеция халқига табриклар ва энг яхши истаклар билдирди. Жавоб телеграммасида Швеция қироли табрик учун самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

▲ Ливия Араб Республикасининг бош министри, революцион қўмондонлик кенгашининг аъзоси Абдул Салом Желлуд Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ шу йил 14 майда расмий визит билан Совет Иттифоқига келади.

▲ «Октябрь» журналини Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармони эълон қилинган.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

▲ ПАРИЖ. Совет Иттифоқининг «Машинаимпорт» ташқи савдо бирлашмаси Франциянинг катта «Крезо-Луар» компанияси билан шартнома имзолади. Шартномага кўра, Совет Иттифоқига магистрал газ қувурлари учун ҳавода совийдиган установкалар юбориш кўзда тутилади. Уларнинг жами нархи 82 миллион франкка етади.

▲ БОНН. Германия Социал демократик партиясининг таниқли арбоби Гельмут Шмидт расмий равишда федерал канцлер лавозимига кўрсатилганлиги муносабати билан бу ерда шу партия раҳбар органларининг қўшма мажлиси бўлди. Г. Шмидт мажлисда сўзга чиқиб, Вилли Брандтнинг федерал канцлер лавозимида ишлаган даврда эришган сиёсий муваффақиятларини юксак баҳолади ва Брандт ўтказиб келган сиёсатни давом эттириш муҳимлигини таъкидлади.

▲ ҚОБИЛ. Афғонистонда давлат ерларини ерсиз ва ери оз деҳқонларга бўлашиб бериш кампанияси авж олиб бормоқда. Кейинги йилларда, деб ёзади «Жумҳурият» газетаси, 394 оила Ғилмон дарёси водисидан ер олди. 1974 йилнинг январидан бошлаб давлатдан ер олган жами деҳқон оилалари 3073 тага етди.

▲ ИСЛОМОБОД. Уч кунлик танаффусдан кейин Панжоб ўқув юртларидаги машғулотлар яна бошланди. Иш ташлаган муаллимлар ғалабага эришганларидан кейин забастовкани тўхтатишга қарор қилдилар. Вилоят ҳукумати уларнинг иш ҳақини кўпайтириш ва меҳнат шароитини яхшилаш тўғрисидаги талабларини қабул қилди.

▲ ЖАКАРТА. Филиппин ташқи ишлар министри Карлос Ромуло Индонезияда чиқадиган «Синар харапан» газетасининг мухбири билан суҳбатда Филиппин ҳукумати яқин вақт ичида СССР ва Хитой билан айни бир вақтда дипломатия муносабатлари ўрнатиш ниятида эканлигини айтди.

▲ БЕЛГРАД. Хорватиянинг Беловар шаҳрида қурилаётган трактор заводига биринчи ғишт қўйилди. Янги завод йилига 12 минг дона машина ишлаб чиқарадиган бўлади.

▲ АФИНА. Эгей денгизининг Тасос оролидаги тоғларда эрамизгача бўлган 3500—3000 йилларга тааллуқли манзил топилди.

Археологлар мисдан ишланган безак асбоблар, қабр тошлари, шунингдек ёғоч ва тошдан ишланган қадимий уй-жойларнинг вайроналарини топдилар.

(ТАСС).

Шаҳар—қишлоққа

«Узбексельмаш» заводи машинасозлари пахтакорлар учун кўплаб чигит экиш сеялкалари, пахта подборшчиклари ва кўсак чувиш каби агрегатларни етказиб бермоқдалар. Бу машиналар пахтакорларнинг ҳақиқий ёрдамчилари бўлиб қолди.

СУРАТДА: корхонанинг 4-цехида янги сеялкаларни йиғиш жараёни.

Пойтахтимиздаги трактор заводи ишчилари мамлакатимиз қишлоқ меҳнаткашлари учун кўплаб прицеп ва тракторлар тайёрлаб бермоқдалар.

СУРАТДА: тайёр маҳсулотни жўнатиш пайти. Олдинги қаторда илғор поезд тузувчи ишчилардан У. Хошимов, Ю. Степанов ва Н. Ямилов ўртоқлар. Улар платформаларга юк ортиш топшириқларини 120— 130 процент бажармоқдалар.

М. Нуриддинов фотолари.

Қурилишда юксак самарадорликка эришайлик!

ҲАРАКАТДА—БАРАКАТ

Ғишт ва бошқа безак плиталари қанчалик сифатли ва пишиқ бўлса, қурилиш ҳам шу қадар сифатли бўлади. Маҳсулот сифатини ошириш ички имкониятлардан тўла фойдаланиш, прогрессив ишлаб чиқариш воситаларини ишга солишга боғлиқ.

Бу соҳада 3-ғишт заводлари бошқармасида анча ишлар қилинди, яна кўпгина режалар амалга оширилмоқда. Буни баъзи мисоллар билан исботлашга ҳаракат қиламиз.

Заводнинг малакали мутахассислари, инженер-техниклари, ҳатто корхона бош инженери бугун имтиҳон беришади. Имтиҳон комиссиясига нуфузли доиралар —Ўзбекистон ССР қурилиш материаллари саноат министрлигига қарашли ихтисослашган конструкторлик-технология бюроси бошлиғининг ўринбосари Б. А. Белоконь, қозонхоналар назорати инспектори Ш. Ҳакимов, ўқитувчи М. Шукуров ва бошқа мутахассислар бор.

Имтиҳон берувчиларнинг ҳаммаси ҳаяжонда. Билетларга иккитадан савол ёзилган. Бири техникадан фойдаланиш қоидаси, иккинчиси техника хавфсизлиги қоидаси бўйича. Бу фанлар икки ой ўқитилган бўлса-да, ишчиларга бутунлай нотаниш бўлган ҳозирги замон машинасидан имтиҳон бериш осон эмас. Ахир, улар имтиҳон натижаларига қараб силакпор плиталари ишлаб чиқарадиган автоклав ёнига қўйилади-да. Автоклавни бошқариш ўз-ўзидан бўлмайди.

Шу ўринда 18 кишининг имтиҳон беришига сабаб бўлган бир техника янгилиги хусусида ҳикоя қилиб бермоқчимиз.

Қурилиш ва архитектура масалаларини ёритадиган марказий журналлардан бирида Каунас ва Вильнюс шаҳарларида янги қурилиш материаллари силакпор плитаси ишлаб чиқарилаётганлиги ҳақида маълумот босилди. Кейинчалик, «Техника ахбороти» бюллетени силакпор хусусида батафсил ёзди. Янги қурилиш материаллари ўзининг бежиримлиги, енгиллиги, товуш ўтказмаслиги билан бундан олдинги барча плиталар-девор ва шипга безак берадиган материаллардан фарқ қиларди. Ундан театр, кинотеатр, клуб, жамоат ва уй-жой бинолари қурилишида кенг кўламда фойдаланиш мумкин.

Янгиликни ўзлаштиришга қарор қилинди. Каунас ва Вильнюсга 6 та инженер командировкага юборилди. Улар Болтиқбўйидаги ҳамкасблари ҳузурида бир неча кун меҳмон бўлиб, янги қурилиш материалларини ишлаб чиқариш технологияси билан танишишди, қандай хом ашё ишлатилишини батафсил ўрганишди.

Делегация Тошкентга қайтгач, ҳисобот бераркан, янгиликни ўзлаштириш мумкин эканлиги ҳақидаги ўз хулосасини чиқарди.

Силакпор плиталар тайёрлаш учун алоҳида қум ва оҳак ишлатиларди. Изланиш бошланди. Маълум бўлишича, пойтахтнинг Дендропарк ёнидаги Биринчи май карьеридан олинадиган қум билан Бекобод оҳаги жуда мос келар экан. Энди уни қайси корхонага топшириш қолди. Охирги маслаҳат Тошкентдаги 3-ғишт заводлари бошқармасига келиб тўхталди.

Бу корхона ўз фаолиятида кўпгина янгиликларни қўллаган. ишчи кучлари оз бўлишига қарамай, ҳамиша янги техника ёрдамида ишлаб чиқариш планларини ортиғи билан сифатли бажаришга эришган. Демак, янги қурилиш материалларини ўзлаштиришда ҳам намуна кўрсатиши мумкин.

Баъзилар аввал қаршилик кўрсатишди; вақт зиқлиги, ишчи кучлари етишмаслиги, энг муҳими янги маҳсулотни ишлаб чиқариш учун мутахассислар йўқлиги рўкач қилинди. Аммо узоқни кўра билган ишчиларнинг фикри устун чиқди.

Каунас ва Вильнюсга яна ўн кишидан иборат ишчи делегациялар юборилди. Улар ярим ой мобайнида автоклав, ундан фойдаланиш, силакпор ишлаб чиқаришнинг технология процесслари билан танишишди.

Кўп ўтмай, лойиҳа чизмалари асосида янги автоклав цехи қуриш бошланиб кетди. Қурилиш давомида бўлажак цех ишчилари янги технологик ускуналар билан танишиб боришди. Ниҳоят, улар учун икки ойлик курс очилди. Курсда 18 кишидан иборат инженер, техник ва бошқа мутахассислар ўқишди, амалий машғулот ўтказишди.

Мана энди улар давлат комиссиясига имтиҳон топширишди. Ўзларининг билимлари қай даража ошганлигини аниқлашди.

Икки ойлик ўқиш давомида баъзи бировлар баҳона қилгандек, шу иш тўхтаб қолдими? Ўқиш ва янги цехни қуриш ишлаб чиқариш процессига салбий таъсир қилдими? Асло ундай эмас. Бунинг учун корхонанинг биринчи квартал якунига назар ташлаш кифоя.

—Техника процессини ривожлантириш, янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш меҳнат унумдорлигини ошириш ҳамда маҳсулот сифатини янгилашни таъминламоқда, — дейди 3-ғишт заводлари бошқармасининг бош инженери Туроб Ёқубов. — Биз йиллик планни 25 декабрга бажариб, планга қўшимча 0,5 миллион дона шартли ғишт тайёрлаш мажбуриятини олганмиз. Биринчи кварталнинг ўзидаёқ планга қўшимча 278 минг дона ғишт тайёрладик ва реализация қилдик. Барча кўрсаткичлар бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини бажаришга эришдик, Бу техниканинг шарофати албатта.

Дарҳақиқат, корхона ишчилар сонини кўпайтирмаган ҳолда, оғир қиш шароитларида ҳам маҳсулот ишлаб чиқариш планини бажарди. Чунончи, маҳсулот реализация қилиш 103, девор материаллари ишлаб чиқариш 100,2 блоклар тайёрлаш 108,5 меҳнат унумдорлигини ошириш 105,5 процент бажарилди, кўп электр энергияси ва газ ёнилғиси тежалди.

Мажбуриятларни ошириб бажаришда Раҳим Каримов, Анатолий Микишенко бошлиқ ғишт цехлари, Альберт Семон бошлиқ силакпор цехи намунали ишлади.

Корхонада шахсий мусобақаларнинг йўлга қўйилиши ҳам катта роль ўйнади. Ишда ҳар қачонгидек Фрунзе район Советининг депутати Закия Келибовчук, Надежда Понамаренко, шаҳар Советининг депутати Убай Умаров, коммунистик меҳнат зарбдорлари Холбой Қулбоев, Қаҳрамон Ёқубжонов, Зокир Жўраев, Марсель Аҳмадзянов кабилар намуна кўрсатишди. Беш йилликнинг ҳал қилувчи йили мажбуриятини бажарган ва бажариш арафасида турган зарбдорларнинг ҳаммаси «1973 йил социалистик мусобақа пешқадами» нишони билан тақдирланган.

Корхонада йиллик мажбуриятни ортиғи билан бажариш учун цехлар ва бригадалар ўртасида социалистик мусобақа кучайиб кетди. Шу билан бирга янги-янги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш учун имкониятлар қидириб топилмоқда, янги цехлар қурилмоқда.

—Ҳозир суюқ шиша аниқроғи силикат елим тайёрлайдиган цех қурмоқдамиз, — дейди бош инженер бу ҳақдаги саволимизга жавоб берар экан. Бундай маҳсулотга қурилиш ташкилотлари, уй-рўзғорда талаб катта. Янги цех учинчи кварталдан маҳсулот ишлаб чиқаришга киришади.

Ҳаракатда—баракат, дейдилар. Юқоридаги мисоллардан кўриниб турибдики, коллектив астойдил киришса, изланса, ҳар қандай тўсиқларни енгиб, исталган мақсадга эришиши мумкин экан.

Ҳ. ҲАКИМОВ.

Жаҳон ойнаси

Социалистик Польшадан хабарлар

Дўстона алоқалар маркази

Варшавадаги Совет маданияти уйининг ходимлари «Совет—венгер ҳамкорлигининг 30 йиллиги» деган мавзуда лекциялар циклини тайёрлашди. Бу лекциялар икки қардош мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий, илмий-тадқиқот ҳамда маданий соҳадаги ҳамкорлиги масалаларини ёритади ва тематик виставкалар билан бирга қўшиб олиб борилади. Маданият уйи ҳузурида фан ва техника бўлими мавжуд. Унинг программасига учрашувлар серияси киритилган. Учрашув қатнашчилари СССРдаги йирик қурилишлар, фан-техника революциясининг муваффақиятлари билан танишадилар. «Автоматик аппаратлар ёрдамида фазони тадқиқ қилиш», «СССРда атом қувватидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш», «СССРнинг поляк рассомлари ва фотографлари томонидан тасвирланиши» деган мавзуларда виставкалар ташкил этиш белгиланди.

«Бизнинг меҳмонларимиз» деган учрашувлар бу ерга келувчилар ўртасида шуҳрат қозонган. Польша маданиятининг арбоблари СССР бўйлаб қилган саёҳатларидан олган таассуротларини гапириб берадилар. Икки ойда бир марта «Журналистлар куни» ўтказилади. Унга Польша ва совет матбуоти, радио ва телевидениесининг вакиллари қатнашади.

Ёшлар учун «Совет фильмлари билан дўстлашиб» деган мунозара клуби ва «Ёшлик» адабий клуби очиб қўйилган. «100 халқнинг музика ва қўшиқлари» деган кечаларда СССРдаги барча республикалар артистларининг чиқишлари ёзилган пластинкаларни эшитиш мумкин. Рус тилини ўрганиш тўгаракларида машғулотлар давом этмоқда.

«Мера» бирлашмаси жаҳон бозорида

Польшадаги «Мера» бирлашмасига 18 саноат корхонаси ва икки илмий-тадқиқот институти кирган. Улар саноат автоматикаси, ҳисоблаш машиналари, ўлчаш аппаратларини ишлаб чиқарадилар. Кейинги ўн йил мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш ўнбир баравар кўпайди. Савдо обороти ҳар йили 30-40 процент ошаяпти.

«Мера» Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларининг ягона ахборот системасини юзага келтиришда актив иштирок этмоқда. Бирлашма перфораторлар, ҳисоблайдиган қурилмалар, хотира элементлари, ўртача катталикдаги компьютерлар ишлаб чиқаришга ихтисослашяпти. Шунингдек у юқори даражада ривожланган капиталистик мамлакатлар билан ҳам савдо алоқаси ўрнатган. Францияга босма қурилмалар ва ҳисоблаш марказлари учун асбоб-ускуналар, АҚШга магнит головкалари экспорт қилинмоқда.

Кино рақамларда

1973 йилда Польшада ишлаб чиқарилган 22 фильм намойиш қилинди. Кинотеатрлардаги томошабинлар сони 156 миллиондан ҳам ошди. Польша фильмларини 1972 йилга нисбатан икки баравар кўпроқ киши томоша қилди. Бу йил мамлакат киностудиялари 30 та бадиий, 120 та телевизион ва 700 та қисқа метражли фильмлар чиқаради.

(Интерпресс—АПН).

Машинасозлар забастовкаси

ЛОНДОН. Англияда машинасозлик корхоналари, электр станциялар, газ ва сув таъминоти системаларининг иши тўхтади, автомобиль заводларининг конвейерлари ишламаяпти, катта-катта газеталар чиқмаяпти. Ўз сафларига 1,5 миллион кишини бирлаштирган машинасозлик саноати ходимлари Бирлашган касаба союзи эълон қилган умуммиллий забастовканинг дастлабки натижалари шундай бўлди.

Машинасозлар консерваторлар ҳукумати ҳузурида тузилган «Саноат трибунали»нинг иғвогарлик қарорига қарши норозилик билдирмоқдалар. Бу қарор касаба союзлар меҳнаткашларнинг ишчилар манфаатига зид «саноатдаги муносабатлар тўғрисида»ги қонунга қарши курашини қўллаб- қувватлаганликлари учун уларнинг пул маблағларини катағон қилиб қўйган эди.

Ҳозир умум палатасида консерваторлар қабул қилган шу қонунни бекор қилиш тўғрисида музокара бормоқда.

(ТАСС).

Виставка очилди

ҚОБУЛ. Қобул амалий санъат мактабида халқ усталари энг яхши ишларининг виставкаси очилди. Унда газлама, керамика буюмлар, гравюра ва гиламлар бор.

(ТАСС).

Польша. Познандаги музей қадимги музика асбобларининг бой коллекциясига эга. Томошабинлар ўйиб нақшланган ёғоч фисгармония (суратда) олдида узоқ туриб қолишади.

ЦАФ — ТАСС фотоси.

Ишлаб чиқариш командирлари ҳақида ҳикоялар

БОШ МАСТЕР

У ҚЎЛИДА бир тўп газета ва журналлар билан цехга кириб келганида ҳамма ёқ жимжит эди. Иш бошланишига ҳали ярим соат вақт бор. Шунинг учун ҳам, дарҳол бугунги қилинажак ишлар режасини тузиб олишга киришди. Коллективда 200 дан зиёд киши меҳнат қилади. Шундай экан, беҳуда йўқотилган бир минут ичида 400 сўмлик кам маҳсулот ишлаб чиқарилишини у яхши билади. Мансур ён дафтарини варақлаб, кечаги йўл қўйилган камчиликларни синчиклаб ўрганиб чиқди. Маълум бўлишича, 2-участкага зарур деталларни ўз вақтида етказиб берилмаслиги туфайли анчагина вақтни бекорга ўтказилишига йўл қўйилибди. Демак, пайвандчилар ишини кўнгилдагидек ташкил қилиши керак. Аслида пайвандчилар билан монтажчилар ўртасида узлуксиз алоқа ўрнатилса ёмон бўлмасди, ҳаёлидан ўтказди у. Негаки, цехда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, кўп жиҳатдан бу икки коллектив аъзоларини ўзаро уюшқоқлигига боғлиқ. Бунинг устига фрезерчилар дастгоҳларнинг тез-тез ишдан чиқиб туришидан шикоят қиладиган бўлишди. Демак, цехда ремонтчи слесарлар ишини намунали ташкил қилинишига катта эътибор берилиши лозим. Бирин-кетин цехга кириб келишаётган ҳамкасбларини кўриб унинг юзига табассум югурди. Тун бўйи янги деталь чизмаси устида бош қотириб тўйиб ухламаган бўлса ҳам ўзини тетик ҳис этди. Ҳамкасблари ҳузурига чиқиб уларни илиқ қарши олди. Ҳаммасидан ҳол-аҳвол сўради. Ҳатто баъзи тенгқурлари билан ҳазил мутоиба ҳам қилиб қўйди. Кўпчиликнинг кайфияти яхши, демак кун бўйи қилинадиган иш сўзсиз баракали бўлади.

Ишчилар ҳар куни смена бошланиши олдидан мастер хонасига йиғилишга одатланиб қолишган. Мансур Ўрғунбоев уларга дунё воқеаларидан шаҳримиз янгиликларидан қисқача сўзлаб беради. Ишчиларнинг саволларига содда ва аниқ жавоб беришга ҳаракат қилади. Ҳамкасбларнинг дунёқараши кенгайиб борган сари уларнинг ўз ишига бўлган масъулиятлари ҳам шунчалик ортиб бораяпти. Бу эса мастерни қувонтириб юборади. Йиғилиш охирида эса кун бўйи қилинадиган ишларнинг режаси тузилиб, меҳнат унумдорлигини оширишга ҳалақит берувчи ноқулайликларнинг олди олиниб, тадбир ва режалар ишлаб чиқилади. Бу эса цехда иш жараёнини бир меъёрда ташкил қилиш имконини бермоқда.

Ниҳоят токарлик ва фрезерлик дастгоҳлари гуруллаб ишга тушди. Мансур дастгоҳларни оралаб тайёрланаётган деталларнинг сифатини текшириб кўрар, ишчиларга маслаҳат берар ва йўл-йўриқлар кўрсатарди. Цехда машинанинг 50 дан ортиқ деталлари тайёрланадиган бўлса, уларнинг барчасига ўзининг технологик ҳолатига қараб ишлов берилади. Айниқса нозик деталларни тайёрлаш жараёни ўз вақтида назорат қилиб турилмаса, уларнинг бракка чиқиши цех коллективига қимматга тушиши мумкин. Деталларни тайёрлашга кетадиган ошиқча вақтни айтмаса ҳам бўлади.

— Ўртоқ мастер, — чақириб қолди уни бир йигитча. — Кўриб беринг, негадир штуцорнинг ички томони текис чиқмаяпти.

Мансур дарҳол йигитчага ёрдамга борди. Маълум бўлишича, токарлик дастгоҳида штуцорларни маҳкам ушлаб турувчи мослама бироз бўшаб қолибди. Юқори тезлик таъсирида титраётган деталл, резец йўналишига мос келмаётгани учун чизиб кетаётган экан. Мансур мосламани дарҳол қотириб тугмачани босган эди, дастгоҳ бир меъёрда ишлай бошлади. Токарь Володя Кимнинг юзига табассум югурди.

Яқин-яқинларда ҳам Р. Раҳимов бошлиқ пайвандчилар бригадаси меҳнат қилаётган участка цехда оқсаб келарди. Мансур участкадаги меҳнат жараёни билан яқиндан танишиб, бригадада меҳнат интизомини бироз сусайганини аниқлади. Айрим ишчилар ишга кеч келишиб, эрта кетишар ва ўзаро уюшқоқликнинг йўқлиги сабабли коллективда иш ўзаро тўғри тақсимланмас экан. Мансур бригада аъзоларининг барчаси билан суҳбатлашди. Маълум бўлишича, Виктор Алимов билан Геннадий Сурковлар болаларини шаҳарнинг иккинчи томонига жойлашган боғчага олиб боришиб, ишдан кеч қолишаётган экан. Район советининг депутати Ҳалима Азизованинг ёрдами билан уларнинг фарзандлари яқинроқ боғчага жойлаштирилди. Шунингдек, бригадани тўртта звенога бўлиб, улар ўртасида меҳнат беллашуви йўлга қўйилди. Коллективда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш мақсадида тажрибали коммунист В. Кокорцевни бригадага назоратчи қилиб тайинланди. Шуниниг билан бирга коллективда меҳнат илғорларини ўз вақтида рағбатлантириб туриш тўғри йўлга қўйилди. Натижада Р. Раҳимов бошлиқ пайвандчилар бригадаси ҳам ўзаро мусобақанинг ғолиби бўлиб корхонанинг кетма-кет мукофотларини оладиган бўлишди. Бригадада изланувчилар, яратувчилар сафи кундан-кунга кенгайиб борди. Ҳатто Р. Раҳимовнинг таклифи билан машинанинг химёвий дорилар қўйиладиган бакларини тайёрлашда ярим автоматик пайвандлаш усулидан фойдаланиладиган бўлинди. Бу эса бакларнинг мустаҳкам бўлишини таъминлаб бракка бутунлай барҳам берди. Меҳнат унумдорлиги ҳам илгарисига нисбатан бир мунча оширилди. Ҳисоблаб чиқилса бу усул корхонага бир йил ичида 7 минг сўмдан зиёд фойда келтирар экан. Ихтирочи ишчиларнинг барчаси тақдирланди. Пайвандчиларнинг иши ёмон эмас, бироқ ёш ишчи Анатолий Тарасенко ишдан кетма-кет прогул қиладиган одат чиқарди. У тартибга чақирган ҳамкасбларини менсимайдиган бўлиб қолди. Бу ҳол давом этаверса коллективда у бутунлай обрўсини йўқотиши турган гап эди. Шунинг учун ҳам Мансур Анатолий билан суҳбатлашиб кўришга аҳд қилди. Негаки, унинг ўзи ҳам дастлаб ишга келганида Анатолий каби ўз касбига тез кўникиб кетолмаган эди. Ўшанда устози Аъзам ака Раҳматовнинг насиҳати билан касбига ихлос қўйди, коллективда обрў эътибор топди.

— Ҳунар кишининг кўрки, — деган эди устози унга. — Ёш экансан касбингга ихлос қўй, уни ардоқла. Ҳалол меҳнат қилган кишининг бахти очилиб, омади юришиб кетаверади.

Яхши гап — дил озиғи деганларидай устозининг самимий насиҳати уни ўз ишига маъсулият билан қарашга даъват этди. Мансур токарлик касбини қунт билан эгаллаб, тез орада анча мураккаб деталларни ҳам тайёрлайоладиган бўлди. Ҳатто ёш токарлар орасида бўлган конкурсда унинг иши яхши баҳоланиб, исми ёзилган қўл соати билан мукофотланди. Ҳалол меҳнат кишини чиниқтирибгина қолмай, балки саҳийликка ҳам, одамийликка ҳам ундар экан. Тиришқоқ Мансурни ҳамкасблари ўзларига бригадир қилиб сайлашди. Эндиликда унинг асосий вазифаларидан бири ҳамкасблари қалбига тўғри йўл топиб, уларни меҳнат зафарларига илҳомлантиришдан иборат бўлиб қолди. Ўша кезларда бригада анча қолоқ коллективлардан бири ҳисобланар эди. Мансур устозининг маслаҳати билан ишни аввало коллективда меҳнат интизомини мустаҳкамлашдан бошлади. Тез орада бригада аъзолари ойлик топшириқларни муддатидан илгари бажариб, корхонанинг кетма-кет, ёрлиқларини олишга муяссар бўлди. Ҳалол меҳнат тарбияси билан вояга етган кишининг кўзи очиқ ва фикри равшан бўларкан, М. Ўрғумбоев устозининг маслаҳати билан ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда техникумга ўқишга кирди. Техникумда олинган билимлар билан тажриба бирга қўшилиб уни изланишга даъват этди. Ўша кезларда цехда машиналарнинг вентиляция қисми марказий ўқларини тайёрлаш анча мураккаб ишлардан бири саналар эди. Мансур кўп изланишлардан кейин токарлик дастгоҳига махсус мослама ўрнатиш орқали, марказий ўқларни тайёрлаш жараёнини тўрт босқичдан, икки босқичга кўчирди. Бу эса цехда икки ишчи кучини тежаб қолиш билан бракка бутунлай барҳам берди. Ҳисоблаб чиқилса, бу усул корхонага бир йил ичида 6 минг сўмдан зиёд фойда келтирар экан. Илғорликка интилган киши улғаяверар, юксалаверар экан. Ҳамкасблари Мансурни мастерлик вазифасига кўтаришди. 19 миллат кишиларидан иборат 200 дан зиёд ишчи қалбига тўғрича йўл топиш осон эмасди, албатта. Мансур бўш вақти бўлди дегунча ҳамкасблари билан юракдан сўзлашиб, уларнинг орзу-умидларини, интилишларини билишга киришди. Коллективда меҳнат интизоми ишчиларнинг ўз ишига нечоғлик онгли муносабатда бўлишига боғлиқ эканлигини яхши биларди. Шунинг учун ҳам меҳнат интизомини бузувчиларга нисбатан муросасиз бўлди. Барча орзулари меҳнатда рўёбга чиққан кишининг коллективга эътиқоди ҳам шунчалик мустаҳкам бўларкан.

Ёш ишчи Анатолий Лигай ўз ишига совуққонлик билан қарайдиган, бўлар-бўлмасга ҳамкасблари билан жанжаллашадиган одат чиқарди. Ёш ишчи фаолиятида бундай салбий нуқсонларнинг бўлиши Мансурни ташвишга солди. У аввало Анатолий билан ётиқчасига суҳбатлашиб кўрди. Маълум бўлишича, А. Лигай меҳрибон ва дилкаш бир устознинг ёрдамига муҳтож экан. Дарҳол унга тажрибали токарь А. Расулов бириктирилди. Коллектив билан дўстлашишини тезлатиш учун уни завод бадиий ҳаваскорлик тўгарагига жалб этилди. А. Лигай тез орада ўзини ўнглаб олди. Ҳозирда у илғор ишчи, участка бошланғич комсомол ташкилотининг секретари. Ишчилар қалбига тўғри йўл топиш маҳоратига эга бўлган М. Ўрғумбоевни цех мастерлари ўзларига бошлиқ қилиб сайлашди. Эндиликда у тарбиячилар, тарбиячиси. Цехда ўндан ортиқ мастер бор. Уларнинг барчаси бош мастер М. Ўрғумбоевдан ишчилар билан муомала қилиш коллективни бошқариш маҳоратини ўрганишади. Мансур ён дафтарини варақлаб, унда ёзилган баъзи бир муҳим нарсаларнинг остини чизиб қўйди. Мана шулардан айримлари:

«Цилиндирсимон ўқларни силлиқлаш жараёнида ярим автоматик мосламани синаб кўриш», «Иккинчи участка токарлари билан маҳсулот сифатини яхшилаш тўғрисида суҳбат ўтказиш», «Биринчи участканинг токари И. Баратовни деворий газета орқали 50 ёши билан табриклаш», «Ўтган ой социалистик мусобақасида ғолиб чиққан 17 ишчини мукофотга тавсия этиш. . .»

Ҳамкасблари М. Ўрғумбоевни завод касаба союз ташкилотининг аъзолигига сайлашгани учун ҳам унинг олдига турли саволлар билан келиб туришади. У иложи борича ишчиларнинг оғирини енгил қилишга ҳаракат қилади. Бош мастерни ишчилар қалбига тўғри йўл топа олиш маҳоратини цехнинг кекса ишчиси Ҳамид ота Усмонов шундай тарифлайди.

— Унинг хонасига ҳеч тортинмасдан бемалол кириб бораверамиз. Суҳбат чоғида ҳам мастер билан эмас, балки энг яқин кишинг билан сўзлашаётгандай сезасан ўзингни. Шунинг учун ҳам ҳеч қачон уни уялтирмасликка тиришамиз. Нима топшириқ берса, ўз вақтида бажариб қўямиз.

М. Ўрғумбоевни коллектив билан ишлаш маҳоратига ҳатто цех бошлиғи В. Бершов ҳам қойил қолади. Чиндан ҳам бош мастерни ишчилар билан самимий муносабати ўз самарасини бермоқда. Мана икки йилдирки, «Ташхимсельмаш» заводининг 7-цехи коллективи корхонада бошланган ўзаро социалистик мусобақанинг ғолиби бўлиб, цехлараро ташкил этилган кўчма Қизил байроқни ўз қўлида сақлаб келмоқда. Цехда 100 дан ортиқ киши аралаш касбни эгаллашган. Шунинг учун ҳам маҳсулотларнинг сифати тобора ортиб бормоқда.

Ҳа, коллективнинг меҳнат ғалабаларида бош мастер М. Ўрғумбоевнинг ҳам ҳиссаси катта. У коллективда камол топди. Меҳнатни қадрлаш ва инсонга муҳаббат сирларини ўрганди. Шунинг учун ҳам унинг коллективга бўлган эътиқоди мустаҳкам. Бу эса коллектив аъзоларини илғорликка чорлашда ўз аксини топмоқда.

П. НАЗАРОВ.

Турли касб эгалари

Раҳмат айтишмоқда

Тепаликда қад кўтарган Кўкалдош мадрасасининг кошиндор гумбази нақшларида эндигина чиқиб келаётган қуёш нури жилваланади. Ҳасса ушлаган кекса отахон мадраса пештоқидаги сержило нақшларга яна бир бор кўз ташлади. Кейин хиёл оқсоқланиб, газета дўкончаси томон юрди. Одатдагидек, дўкончa атрофини тартибга келтирди, газеталарни авайлаб тахлади. «Ҳадемай, мижозлар келади, шошилиш керак» дея ўйлади у.

Бироздан кейин газетхонлар киоска олдида турна қатор бўлиб тизилишди. Уларнинг кўпчилиги отахоннинг доимий мижозлари. Ана, сочини олдига қаратиб тараган хушмўйлов йигит. У спорт деса ўзини томдан ташласа керак. Ҳар куни «Советский спорт», «Футбол-хоккей»ни сўрайди. Мана бугун ҳам спорт газетасини қўлтиқлаб, хурсанд бўлиб кетди. Бежирим қизил сумкача кўтарган қизга «Саодат» журналини узатар экан, Ваҳоб ота бир воқеани эслади.

Бултур ёзнинг иссиқ кунларидан бирида худди мана шундай қизил сумкача кўтарган бир қиз газета-журнал олаётиб, сумкачасини эсдан чиқариб қолдириб кетди. Сумкачада паспорт, студент билети, 40 сўм пул бор экан. «Афтидан, стипендиясини эндигина олган кўринади, — деб ўйлаганди Ваҳоб ота ўшанда ачиниб. — Қайтиб келармикан». Қиз кўп куттирмади. Икки —уч соатдан кейин паришон ҳолда келиб, қисилиб-қимтиниб, кўзлари жовдираганча сўради:

—Амаки, шу ерда қизил сумкача қолдирмапманми?

Ваҳоб ота қизнинг кимлигини суриштириб, ишонч ҳосил қилгач, унга сумкачани узатди. Қиз суюниб унга миннатдорчилик билдирди.

Ваҳоб ота Ғиёсов қирқ йилдан ошдики, киоскачи бўлди. Уруш келмоқда. Урушдан олдин у почтачи эди. Уйма-уй юриб хушхабар тарқатарди кейин кисокачи бўлди. Уруш уни бир оёғидан жудо қилди. Давлат унга пенсия тайин этди.

Отанинг турмуш ўртоғи Муаззам Ғиёсова ҳам киоскачи. У 1965 йилдан бери эри билан бирга ишлаб келаётир.

—Ваҳоб Ғиёсов хушмуомалалиги, меҳнатсеварлиги билан кишилар эътиборини қозониб келаяпти. У планларини ошириб бажаради. Бултур Социалистик мусобақа ғолиби бўлди. Ваҳоб ота кексалигига, инвалидлигига қарамай, ёшлардан қолишмайди, — дейди Октябрь район «Союзпечать»ининг бошлиғи Қ. Тўрақулов. — Ўз ишини севишни, муомалани ундан ўрганса бўлади.

Б. МАДАМИНОВ.

„Тошкент оқшоми"да босилгандан кейин

«Тартиббузар ҳайдовчилар»

Газетамизнинг 10 апрель сонида босилган юқоридаги сарлавҳали материалида ҳайдовчи И. Абдуллаевнинг ноўрин ҳатти-ҳаракати танқид қилинган эди.

6-таксомотор паркидан олинган жавобда кўрсатилишича, тартиб-бузар шофер И. Абдуллаевнинг қилмиши жамоатчилик комиссиясининг йиғилишида муҳокама қилинди. Ана шу комиссиянинг тавсияси билан И. Абдуллаев 3 ой муддат билан бошқа ишга ўтказилди. Унинг қўпол муомаласи ҳайдовчилар йиғилишида кенг муҳокама этилди.

«Почта муаммолари»

Газетанинг 14 март сонида шу сарлавҳа остида босилган материалда 94-алоқа бўлимида иш кўнгилдагидек яхши йўлга қўйилмагани танқид қилинган эди.

Тошкент почтамтидан олинган жавобда газета материали атрофлича ўрганилгани ва унда кўрсатилган камчиликлар юзасидан чора кўрилгани хабар қилинади. 132, 42,-почта бўлимлари бошлиқларининг ишга назорати сусайтирилгани ҳам кўрсатиб ўтилди. Шунингдек, почтамт ишдаги нуқсонларни бартараф этиш мақсадида вақти-вақти билан оммавий рейдлар ўтказиб туришга қарор қилди.

Газетхон илҳомлари

Навоий ва халқ оғзаки ижоди

АДАБИЙ МЕРОС

Ёзма бадиий адабиётнинг халқ оғзаки ижодига муносабати адабиёт назариясининг муҳим масалаларидан биридир. Бу ўз навбатида адабиёт ва санъатдаги халқчиллик, бадиий маҳорат, адабий меросга муносабат каби масалалар билан боғлиқдир.

Ўтмиш адабиётига назар ташлар эканмиз, илғор шоирларнинг халқ оғзаки ижодидан кенг баҳраманд бўлганликларини кўрамиз. Фольклорнинг бевосита таъсири Отоий, Саккокий, Гадоий, Лутфий, Ҳайдар Хоразмий каби туркийзабон шоирлар ижодида ҳам учрайдики, бу ҳақда Навоий ўзининг «Мезонул-авзон» асарида жуда яхши маълумот беради. Фольклар айниқса, Алишер Навоий ижодига самарали таъсир кўрсатган. У халқ афсоналаридан фойдаланган ҳолда зулм ва жаҳолатни қораловчи, адолат ва юксак инсоний фазилатни, чин инсоний муносабатни, гуманистик ғояларни тараннум этувчи асарлар яратди. Халқ ижодига хос бўлган соддалик ва равонлик, ихчам ва теран фикрларни ифодаловчи тасвирий восита ва бадиий усуллар Навоий ижодига алоҳида бир куч, мусиқийлик ва гўзаллик бахш этди. Бу ҳақда шоир «Сабаъи сайёр» достонида гапириб, бу асарнинг яратилишида «ажойиб», «ғаройиб» афсоналарнинг роли бениҳоя катта бўлганлигини шундай мисраларда баён қилади:

...Ҳар бир афсонада ғаройиб кўп,
Ҳар ғариб ишлар аро ажойиб кўп.
Мен бу афсоналарни туттум ёд,
Айладим жон саҳифасида савод.
Етти афсонаким санго дедилар,
Ёд туттунг барини то дедилар.

Шоир «Хамса»ни яратишда халқ афсоналарини, мақол ва масалларини қўллаб, уларни ўз мақсад ва ғояси учун восита сифатида ишлатган. Бу тўғрида «Лайли ва Мажнун» достонининг охирида шундай дейди:

Мазмуниға бўлди руҳ майли,
Афсона эди анинг туфайли.
Лекин бу рақамга келди мазмун,
Афсона анга либоси мавзун.

Навоий поэтик ижодининг бадиий такомилида халқ қўшиқларининг роли айниқса каттадир. Шоир ўзининг илк ижодий давридан бошлаб классик поэтика билан бир қаторда халқ поэтик ижодини ҳам қунт билан ўрганди, ундаги вазн, ритмик хусусиятлар, тасвирий воситалар ва қофияланиш системаси каби қатор масалалар билан қизиқди.

Халқ қўшиқларини чуқур ўрганиш —халқ ҳаёти ва турмуш шароити билан узвий алоқа боғлаш деган сўз эди. Бу ўз навбатида Навоий ижодининг эстетик принципларини ифода этади. Шунинг учун ҳам шоир ўз ғоявий ниятларини амалга ошириш мақсадида халқ ижод қилган қўшиқлар мотивига алоҳида эътибор беради.

«Мезонул авзон» («Вазнлар ўлчови») номли асарида қўшиқлар вазнини анализ қилган шоир халққа яқин бўлган қўшиқларга ҳам алоҳида эътибор берган эди. Жумладан, унда халқ қўшиқлари вазнида ёзилган Лутфийнинг «Муҳаббатнома»сидан бир байт келтирилади:

Мени оғанинг учун шайдо қилибсан,
Менга йўқ қайғуни пайдо қилибсан.

Алишер Навоий халқимизнинг тўй-маросимларида айтиладиган қўшиқлардан ҳам унумли фойдаланади. Шоир «Чинга» номи билан аталувчи халқ қўшиқларини «Садди Искандарий» достонида Искандарнинг Меҳринозга уйланиши воқеаси баёнида қўллайди:

Муғанний, тузиб чинга вазнида чанг,
Наво чекки, ҳай-ҳай ўланг, жон ўланг!
...Десанг сенки, жон қардошим, ёр-ёр!
Мен айтайки, мунглуғ бошим, ёр-ёр!

Навоий ўз поэтик ижодини сайқаллашда, айниқса, халқ мақолларидан ижодий фойдаланади. Маълумки, халқимизнинг ҳар соҳага атаб битган мақол ва иборалари бор. Жумладан, деҳқончиликка оид халқимизнинг «буғдой эксанг буғдой, арпа эксанг арпа оласан», деган мақоли бор. «Садди Искандарий»да Навоий бу мақолни шундай қўллайди:

...Қачон сочса тупроққа буғдой биров,
Йўқ имконким ул арпа қилғай даров.
Ва гар арпа ҳам сочса бўлмоққа тўқ,
Анга буғдой ўрмоғнинг имкони йўқ.

Алишер Навоий халқ мақолларини қайта ишлайди, афоризм даражасига кўтаради. Жумладан, у «Маҳбубул — қулуб»да шундай ахлоқий — таълимий фикрларни олдинга суради:

...«Илм ўқиб амал қилмаган, кориз қазиб тухум солмоғонга ўхшар», «Эр кишига зебзийнат — ҳикмату донишдир», «Мулойим таkаллум ваҳшийларни улфат сари бошқарур, фусунгар афсун билан йилонни тушукдин чиқарур», «Сувнинг мазаси муз била, ошнинг мазаси туз била» ва бошқалар. Навоийнинг фольклорга кўп мурожаат қилганини, ундан ўрганганлиги, асарларини у билан бойитганлигини тасдиқлайди. Хуллас, халқ оғзаки ижоди Навоий шеъриятига куч ва қудрат, таъсирчанлик бахш этган илҳомбахш чашма вазифасини ўтаган.

Маҳмуд НАЗАРОВ,
ЎзССР Фанлар Академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтининг аспиранти.

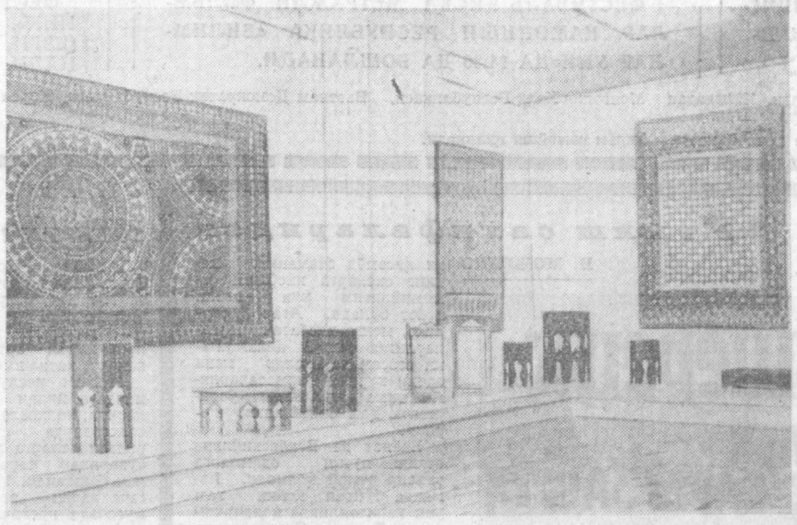

САНЪАТ МУЗЕЙИДА

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейи яқинда янги бинога кўчиб ўтди. Замонавий услубда қурилган бу бинода экспонатлар учун ҳам, томошабинлар учун ҳам қулай шарт-шароитлар яратилган.

СУРАТЛАРДА: музейнинг халқ амалий санъати ва замонавий тасвирий санъат намуналари қўйилган заллари.

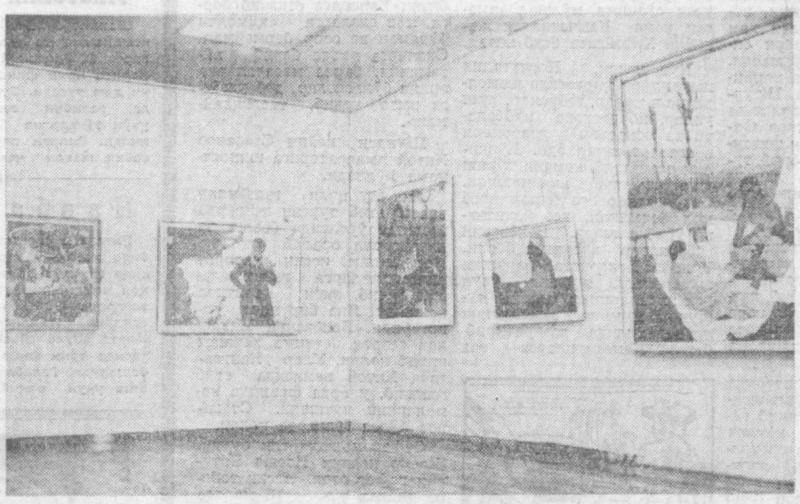

● Осиё ва Африка мамлакатлари кинофестивали олдидан

МУҲАББАТ ТАРОНАЛАРИ

Ҳурматли редакция! Мен ҳинд фильмларини айниқса севиб томоша қиламан. «Сангам», «Рам ва Шам», «Филлар менинг дўстларим», сингари фильмлар менда чуқур таассурот қолдирган. Ҳинд фильмларида ижро этиладиган қўшиқ ва рақслар менга айниқса ёқади.

Ҳинд фильмларининг яратилиши, улардаги куй ва қўшиқларни кимлар ижро этиши, умуман Ҳиндистонда кино тараққиёти қандай бораётгани ҳақида билгим келади. Шу тўғрида маълумот беришингизни сўрайман.

Л. ШАРИПОВА,
студент.

Ҳинд кино санъати ўзининг катта тарихи, бой тажрибасига эга. Кўп фильмларда асосий мавзу —муҳаббат мавзуси етакчилик қилган бўлса, кейинги йилларда катта ижтимоий масалалар кўтарилмоқда. Бу эса ҳинд кино санъатининг мазмун ва ғояси яна ҳам чуқурлашиб бораётганлигидан дарак беради. Тошкентда ўтказилиб келинаётган Осиё ва Африка мамлакатлари халқаро фестивалларида кейинги йилларда намойиш қилинган «Менинг исмим масхарабоз», «Решма ва Шера», «Бомбайлик куёв» фильмларида бу фазилат яққол кўзга ташланади. Шу жиҳатдан олганда Раж Капурнинг «Сангам», «Менинг исмим масхарабоз» фильмлари диққатга сазовордир. Бу асарларда муҳаббат мавзуси билан бирга дўстлик, инсонийлик каби ижтимоий туйғулар ҳам ёрқин намойиш этилган.

Ҳинд кино санъати тараққиётига назар ташласак, машҳур ёзувчи Хўжа Аҳмад Аббоснинг катта хизматини кўрамиз. Ёзувчи, сценарист, драматург ва кинорежиссёр Хўжа Аҳмад Аббос Раж Капур билан биргаликда жаҳонга машҳур бўлган асарларни яратишди. Бир неча йиллар миллионлаб томошабинларни қувонтирган «Жаноб 420», «Дайди» каби машҳур фильмлар ана шу икки таниқли кино арбоби ҳамкорлигида дунёга келган. «Менинг исмим масхарабоз», «Уч денгиз оша сайёҳат» сингари совет-ҳинд фильмлари сценарийларини ҳам Хўжа Аҳмад Аббос ёзган.

Кейинги йилларда Ҳиндистон кино ишлаб чиқариш борасида улкан ютуқларни қўлга киритди. 1971 йили бу мамлакатда 433 та бадиий фильм яратилди. Шундай қилиб Ҳиндистон фильмлар яратиш бўйича жаҳонда биринчи ўринга чиқиб олди. Кейинги йилларда мамлакатда юзлаб бадиий, ҳужжатли, илмий оммабоп фильмлар ишлаб чиқарилмоқда. Ҳиндистонда ҳозирги кунда 7 мингга яқин кинотеатр бор. Бу санъат даргоҳларида ҳафта сайин 30 миллиондан ортиқ томошабин янги фильмларни кўради. Бу кичкина миқдор эмас. Ҳозир Ҳиндистонда фильмлар мамлакатнинг асосий 14 тилида яратилади. Мамлакатда 315 хил киножурнал нашр этилиши ҳам бу ерда экран санъатига қизиқиш нақадар катталигидан дарак бериб турибди. Мамлакатдаги киностудиялар замонавий ускуналар билан қуролланган йирик марказлар ҳисобланади. Бомбайдаги «Фильм-дивижен» киностудиясида шу пайтгача, 2700 дан ортиқ фильм ва киножурналлар ишлаб чиқарилди. Бу студия ҳозир 14 тилда фильм ишлаб чиқаради. Дунёнинг 26 мамлакати билан алоқа қилиб туради. Студияда ҳар йили 150 фильм ҳамда 52 киножурнал экранлаштирилади. Ана шу далилларнинг ўзиёқ ушбу киностудиянинг фаолияти нақадар улканлигидан дарак беради.

Маълумки, ҳинд фильмларидаги куй ва қўшиқлар томошабинларга айниқса манзур бўлади. Бир жиҳатдан ҳинд фильмларини янада жозибалироқ ва томошабинга ёқимлироқ қиладиган фазилат ҳам ана шунда. Фильмлардаги қўшиқларни Лата Мангешкар, Шанкар, Мукеш, Муҳаммад Рафиқ, Онанд Бахши, Кишор Кумар сингари машҳур қўшиқчилар ижро этишади. Уларнинг дилрабо овозлари фақат ўз мамлакатида эмас, дунёнинг турли чекkaларида ҳам машҳур, десак муболаға бўлмайди. Айниқса Лата Мангешкар, Муҳаммад Рафиқ ва Мукешларнинг бу борада хизмати катта. Лата Мангешкарнинг бир ўзи 400 дан ортиқ фильмларда қўшиқлар ижро этган.

Юқорида айтилганидек, кейинги пайтларда ҳинд фильмлари катта ижтимоий мазмун кашф этмоқда. Хўжа Аҳмад Аббоснинг «Йўлдош», Сатяжит Рейнинг «Рақиб», Сунил Датнинг «Хотира» ва бошқа фильмларда меҳнаткашларнинг ҳаёт шароитини яхшилаш, тинчлик ишига хизмат қилиш сингари муҳим мавзулар ўртага қўйилган.

Сўнгги йилларда яратилган асарлар «Филлар менинг дўстларим», «Икки томчи сув», «Решма ва Шера», «Ўрмондаги тунлар ва кунлар», «Озодлик учун тўққиз ой кураш» сингари бадиий ва ҳужжатли фильмларда бу фазилатлар яна ҳам чуқурлашганини кўрамиз.

Яқинда Тошкентда очиладиган Осиё ва Африка мамлакатлари кинофестивалига жаҳонда энг кўп фильм ишлаб чиқараётган ҳинд кинochилари ҳам ташриф буюрадилар. Ҳамшаҳарларимиз ҳинд кино мутахассисларининг янги асарларини завқ билан томоша қиладилар.

Н. МАҲКАМОВ.

Кекса юрак мавжлари

САЛОМИДАН

Кишининг кимлиги маълум унинг берган саломидан,
Хусусан, ўлтиришда оғзидан чиққан каломидан.
Одам бўлса фаросатли, яна ориф, фасоҳатли,
Сўзи ширину роҳатли, дарак бергай мақомидан.
«Адаб сарриштасин тутғил!» деган бизга бериб таълим,
Муаллимлар насиҳат қилди доим халқни номидан.
Назокат аҳли топди халқ аро мангу қадр-қиммат,
Шароби яхшиликни ич ҳамиша элни жомидан.
Ўғилми, қизми, бўлгил камтаринроқ ҳамда заҳматкаш,
Саховат пайтида тушма буюк ҳимматни томидан.
Одамлар изласин ҳар вақт, сени кўрганда қочмасдан,
Умрбод ибрат олгил оқ кўнгиллар эҳтиромидан.
Кўнгилда борини айтдим, аё фарзанд, қулоқ тутгил,
Билингай, Сокина, ҳар ким саломию каломидан.

СОЗЛАНУР

Севги торига қараб, ишқинг дутори созланур,
Гар узилса битта ип, қандоқ дутор овозланур.
Жуфт қанот бўлса учар эркин муҳаббат қушлари,
Бир қаноти бўлмаса, қандоқ учиб, парвозланур.
Қоқ-қуруқ тош бошқаю, тиллони қадри бошқача,
Ҳар кишининг кўнглида меҳру вафо эъзозланур.
Чин гўзаллик манбаидир кимсада иффат, ҳаё,
Бу тароват севгининг сеҳри билан пардозланур.
Камтаринлик бир либоски, кекса ёшга хўп зарур,
Баъзи бирлар ўйламасдан кўп хунук таннозланур.
Майли, шўхлик ҳам керакдир тоза гулшанлар аро,
Қадрини билган киши ўрни билан гоҳ нозланур.
Сокина кирди умид бирла ғазал бўстонига,
Хомадан тушган сўзи тобора кўп қоғозланур.

СОКИНА,
пенсионер.

● Ғазал шайдоларига

ЯХШИЛАР

Шод этар кўнгилни доим, юртни обод яхшилар,
Билмаганни ўргатувчи яхши устод — яхшилар.
Ўт олиб ёнгайди дунё, ҳам қуёш портлар эди,
Ҳар ёмонни этмаганда тезда барбод яхшилар.
Яхшиларнинг борлигидан элда шодлик ва қувонч,
Шул сабабдан ҳар юрак дер: «Асли шерзод — яхшилар».
Яхшилар ёққан чироқдан нурлидир ёрқин ҳаёт,
Бизга эрк берган, зулмдан этган озод яхшилар.
Давроно, сен куйла толмай яхшиларнинг мадҳини,
Токи бўлсин барча инсонларга минг ёд яхшилар.

Насрулло ДАВРОН.

ЮРТИМ БАҲОРИ

Юртимда баҳор сайри, бўлгайми наво қилмай,
Заррин кокилин ёйди қуёш ҳам ҳаво қилмай,
Ёрим табассум айлар, васлида адо қилмай,
Қушлар ҳам қўшиқ айтар, куй янграса торимдан.
Гуллар бу диёримни чин жаннатмакон айлар,
Қалбимга сиғмай ҳислар ишқимни баён айлар,
Расулий жўшиб сайраб, шодлигин аён айлар,
Минг ўргилсам арзийди гулистон диёримдан.

С. РАСУЛИЙ,
ишчи.

Республикамиз кино мухлислари «Наштар» сатирик киножурналини ҳамиша севиб томоша қиладилар. Унда республикамизнинг таниқли кулги усталари иштирок этишади.

СУРАТДА: «Наштар» киножурналининг навбатдаги 52-сонини суратга олиш пайти. Режиссёр Ғ. Шермуҳамедов Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Баҳтиёр Ихтиёров ва А. Кивиналар билан олинаётган эпизод борасида маслаҳатлашмоқда.

Г. Эгамбердиева фотоси.

ОРЗУЛАР

Қўнгилга нималар келмайди,
Келтириб бўлмайди тил билан.
Хаёлда нималар елмайди,
Тасаввур этолмам дил билан.
Ҳа, инсон интилар басма-бас,
Кўнгилга берилиб дамо-дам.
Ўзига сиғмайди бир нафас,
Қўнгли тўқ яшолмас хотиржам.
Қайларга бошлайман ўзимни,
Ё амр қилдими бу кўнгил?!
Излайман керакли сўзимни,
Топилса дил тортар хуш, енгил.
Орзулар йўлидан юраман,
Юксакка бошлар у йўлимни.
Ҳамиша шу йўлда тураман,
Чунки у енгади ўлимни.

Тошболта ИМОМОВ,
ўқитувчи.

ОНА МЕҲРИ

Қишлоқ бекатида неча бор кутиб,
Неча бор сафарга кузатган онам.
Дийдор кўришгунча кўзларин тикиб,
Тилар: «йўлинг бўлсин бехатар,
болам»!
Она! Тинчимаган болангни кечир,
Ташвиш билан яшар ҳаётда одам.
Дунё сафарига чикмасди ҳеч бир,
Она меҳри билан тўлмаса олам.

Дўстмурод ҲАҚНАЗАРОВ.

ТЎРТЛИК

Жанжалли уйларда йиғлар остона,
Ундаги одамлар эса девона.
Агар оилада иноқлик бўлса,
Саройдай кўринар ҳатто вайрона.

Кавсар ТУРДИЕВА.

ЙЎҚОЛГАН ҚИЗАЛОҚ

Ҳар томонда ваҳима:
«Йўқолибди Раҳима!»

Ҳайратланиб дер барча:
— Ҳовлида эди қизча.

— Ажаб, бир зумда дарров
Йўқолган-а! — дер биров.

Ота-она кўп хафа,
Ҳансираб чопа-чопа,
Бормаган жой қолмади,
Дарё, кўл, сой қолмади.

— Билмадим, бу тушимми!
Йўқотдим-ку, ҳушимни!
Жоним ҳалқумга келди,
Бу қандайин гап энди!

Ҳар томонда ваҳима,
Эҳ, қайдасан, Раҳима!!
— Укаиг қани, ҳой Нозир!
— Ўйнаб юрувди ҳозир.

Қўни-қўшни тўпланди,
Излаш учун жуфтланди.
Қоронғу чўкиб қолди,
Баттар ғулғула солди.

— Мана, мана, топилди! —
Деган хушхабар келди.
Хўп беркинмачоқ ўйнаб,
Қизалоқ, ўйлаб-ўйлаб,

Қопга кириб олибди,
Сўнгра ухлаб қолибди.
Топилганда Раҳима,
Тез босилди ваҳима.

Шоди САТТОР.

Душанбе.

Мен тоғдан келдим

ОҲУ ЭКАН...

Тоғ бошида бир қиз кўрдим
Оҳу экан.
Оҳу экан, юрагимнинг
Оҳи экан.
Термуларкан харсанг узра
Ҳилол бўлиб.
Икки кўзи-икки нуқра
Нурга тўлиб.
Боқишлари зийрак-зийрак,
Оҳужоннинг.
Ўртанганин билмас сира
У меҳмоннинг.
Харсанг оша, довон оша
Сакрар оҳу.
Тутқич бермас менга ҳеч ҳам
Оҳу-ёҳу.
Шу-шу кўзим сўқмоқ йўлда
Асир олди.
Менинг қалбим, менинг туйғум
Тоғда қолди.
Тоғ бошида бир қиз кўрдим
Оҳу экан.
Оҳу экан, юрагимнинг
Оҳи экан...

МУҲАББАТ БАҲСИ

Хайрлашиш онлари яқин,
Кел, сўнгги бор.. эгил кўксимга.
Узоқларга боқиб олма тин,
Шубҳа билан қарама менга.
Не тонг, дилда севги туғёни,
Маъюсгина ёзмоқдаман хат.
Ҳиссиётга кўмиб дунёни,
Ҳоким бўлди қалбда муҳаббат!
Ҳайҳот, ўтар сўнгги дамлар ҳам,
Йироқларга кетаман буткул.
Унутилар қувонч, ғамлар ҳам,
Ахир, қисмат деганлари шул.
Ҳаёт бизга туюлар шундай,
Унда доим камалак рақси.
Термуламан сенга жимгина,
Давом этар муҳаббат баҳси...

Худойберди ЭШОНҚУЛОВ.

Саккизлик

Икки аҳмоқ яшар омонда,
Бири — эшак, бошқаси — жоҳил.
Икки йиртқич бордир жаҳонда,
Бири — тўнғиз,бошқаси — қотил.
Икки бахтсиз тирик жон мавжуд,
Бири— кўрқоқ, бири — музбадан.
Икки инсон яшар ноумид,
Бири— хоин, бири — беватан.

Анвар ОБИДЖОНОВ.

Фарғона.

ҚУВНОҚ САТРЛАР

Янги келган ошпаздан бош ошпаз сўради:
— Сиз қандай овқатларни қилишни биласиз, ука?
— Ҳамма овқатни, тоғажон.
— Масалан...
— Масалан, битта котлет қиймасидан тўрт хил овқат: бифштекс, рамштекс, шницел ва қийма кабоб...

* * *

Имтиҳон комиссияси ўқувчи ошпаздан сўради:
— «Меню» нима?
— Ошхонада қилинмаган бир кунлик овқатлар рўйхати.

* * *

Хўранда:
— Нима учун қийма кабоб қиласизлару, жаз кабоб қилмайсизлар.
Ошпаз:
— Хўрандаларнинг тишлари оғримасин деймиз-да!

Ф. Каримова тўплаган.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ САҲИФАСИ

1974 ЙИЛ 20 МАЙДАН 31 МАЙГАЧА

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИНИНГ III ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ЎТКАЗИЛАДИ

Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент-74 кинофестивали

ФЕСТИВАЛЬ ФИЛЬМЛАРИ НАМОЙИШИ САНЪАТ САРОЙИДА 10.00, 14.30, 19.30 ДА БОШЛАНАДИ.

ФЕСТИВАЛЬ ҚИСҚА МЕТРАЖЛИ ФИЛЬМЛАР НАМОЙИШИ РЕСПУБЛИКА «БИЛИМЛАР УЙИ»ДА 14.30 ДА БОШЛАНАДИ.

ФЕСТИВАЛЬ ФИЛЬМЛАРИ НАМОЙИШИ: «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «КУКЧА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС», «ФЕСТИВАЛЬ» (ЁЗГИ, 20.45 ДА БОШЛАНАДИ), КИНОТЕАТРЛАРИДА 11.00, 15.30 ВА 19.30 ДА БОШЛАНАДИ.

Кинофестивалда 40 дан кўп мамлакатлар қатнашади. Жумладан Монголия Халқ Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Ҳиндистон, Япония, Миср Араб Республикаси, Эрон, Сурия, Туркия, Бангладеш, Покистон ва бошқа мамлакатлар қатнашади.

Ҳар бир сеансда иккита бадиий фильм ёки битта икки серияли фильм намойиш қилинади.

Олдиндан абонемент сотиш кассаси Санъат саройида ва кинотеатрларда ишлайди.

• Ўтмиш саҳифаларидан

И. МОЖЕЙКО

1771 йил 27 апрелга ўтар кечаси Камчаткадаги Большерецк қамоқхонасида исён кўтарилди. Исён кўтарганлар сони 90 кишидан иборат бўлса-да, 70 кишилик гарнизон эсанкираб қолди. Аммо исёндан кейин қочишнинг ўзи мантиқсизлик эди. Чунки қамоқхонадан қочиб кетадиган жойнинг ўзи йўқ. Қуруқликка қочилса, ўлим билан юзма-юз бўлиш демакдир. Денгиздан қочишнинг ҳам иложи йўқ. Большерецк қамоқхонасида «Авлиё Пётр» деган кичиккина кема бўлиб, у қирғоқ бўйлаб сузишгагина қодир эди.

Большерецкка сургун қилинганлар тўдаси ҳам ғоят турли-туман эди. Бурун катаклари қирқиб ташланган кекса Турчанинов Анна Иоанновнанинг собиқ уй гумаштаси, 1742 йилда Анна Леопольдовнани тахтга ўтказиш мақсадида уюштирилган суиқасд иштирокчиларидан бири эди. Иосиф Батурин собиқ офицер бўлиб, 1749 йилда ўз командаси билан Болотников фабрикасидаги ишчилар исёнини бостириш ўрнига солдат ва усталар ёрдамида Елизаветани тахтдан ағдариб, ўрнига эри Пётрни тахтга кўтармоқчи бўлган эди. Сургун қилинганлар орасида биринчи Россия «парламенти» аъзолари ва бошқалар ҳам бор эди.

Қамоқхонада поляк полковниги, Венгрияда туғилган 30 яшар Бенёвский ҳам бор эди. У бошда Қозонга келиб қолиб, у ердан қочган ва Болтиқ денгизига етиб олиб, у ердан Тобольск ва Охотскка жўнатилган эди. Худди ана шу киши барча сургундагиларни бошини қовуштиришга муваффақ бўлди.

Шундай қилиб, 1771 йил 27 апрелга ўтар кечаси сургун қилинганлар қамоқхонани забт этдилар. Исёнчиларга савдогарлар, солдатлар, матрослар ва ҳатто уларнинг хотинлари ҳам қўшилдилар. (Ана шу воқеалар ва исёнчиларнинг кейинги саргузаштлари провардида Бенёвский ўзи томонидан ёзиб қолдирилган хотиралар китобида баён этилган эди. Бироқ бизгача бундан ҳам ишончлироқ ҳужжатли манба — «Канцеляриячи Рюминнинг ёзувлари» етиб келди. Бу журнал Париждаги рус резиденти Хотинский қўлига тушгач, у бу журнални чет эл коллегияси қўлига топширади. Император хоним журнал билан танишгач, уни архивга топширади ва 1822 йилдагина нашр этилади). Исёнчилар Бенёвский ташаббуси билан Екатеринага мактуб йўллайдилар. Бу мактубда улар Екатеринани тахтни ғайри қонуний равишда забт этганини ва халқни талаётганини ёздилар. Шундай қилиб, қочоқлар ашқол-дашқолларни кемага ортиб, елканларни кўтариб, йўлга тушдилар.

Бенёвский олдида турган вазифа енгил эмас эди. Ўз-ўзидан аёнки, у албатта Европага интилар эди. Бошқа сайёҳларнинг фикрлари аниқ эмас эди. Орадан бир неча кун ўтгандан кейин команда ўртасида бош-бошдоқлик бошланди. Бенёвский ҳамроҳларига яшил конвертни кўрсатиб, уларни унда Павелнинг Рим императорига унинг қизини сўраб ёзилган мактуб борлигига ишонтира бошлади. Бу хат Екатерина ёмон кўрадиган ўғли манфаати йўлида суиқасдга қатнашганликлари учун Камчаткага юборилганлар учун мўлжалланган эди. Нима бўлганда ҳам Курил ороллари бўйлаб жануб томонга сузиш керак эди. Карта йўқ. Қочоқлар қўлида Тинч океанда экспедиция ўтказган инглиз сайёҳи ва қароқчиси лорд Ансоннинг ҳисоботигина бор эди.

Йўлда қийинчиликлар яна ҳам оша борди. Чунки, кемадагиларнинг ҳаммаси ҳам исёнчиларга ўз ихтиёри билан қўшилган деб бўлмасди. Бу гап айниқса, кема командасига тааллуқли эди. Штурман шогирдлари Измаилов ва Зябликов ҳамда матрос Фароновлар сургун қилинганлар бирор соҳилга бориб тушишлари биланоқ лангар арқонини узиб, кемани олиб қочишга шартлашиб қўйдилар.

Бенёвский бу маслаҳатдан хабар топиб, унинг қатнашчиларини инсон қадами етмаган оролда қолдириб кетди. Бироқ уларга бироз қора ун берди. (Орадан бир неча ой ўтгач, уларни балиқчилар кемаси олиб кетди).

Кўп ўтмай, кема штормга учради. Яхшилаб ўрнаштирилмаган юклар сочилиб кетиб, «Авлиё Пётр» кемаси тўнтарилиб кетишига оз қолди. Ниҳоят қочоқлар японлар яшайдиган оролга етиб келдилар. Улар нон ёпиб олишлари керак эди. Японлар уларнинг кемаларини қулай бухтага элтиб қўйишди. Сув ва буғдой олиб келиб беришди. Бироқ руслар японларнинг ўз мамлакатларига голландларни қўйишини билишса-да, ўз кемаларини ҳам голланд кемаси деб, унинг Нагасакига йўл тутганини айтишса-да, фойда бўлмади.

Нонни бошқа япон оролида ёпиб олишди. У ерда японлар қочоқларни яхши кутиб олишди, ҳатто, сабзавот ҳам беришди. Қочоқлар оролда салкам бир ой туриб, оғир йўл машаққатидан нафас ростлаб олдилар.

Кема 16 августда Тайвань ёнидаги бухтадан лангар кўтарди. Эртаси куни экипажнинг бир қисми қирғоққа сувга чиқди. Ҳеч қандай кўнгилсизликлар бўлишини кутишмаган эди. Чунки, бухтани маҳаллий аҳолининг ўзи кўрсатган ва душманлик аломатларини сездиришмаган эди. Қочоқлар оролдагиларнинг голландлар ва португалияликларга нисбатан эски адовати борлигини билишмас эди.

Маҳаллий аҳоли соҳилда русларга ҳужум қилишди. Уч кишини ўлдиришди ва бирнеча кишини ярадор қилишди. Бенёвский дарғазаб бўлди, зеро, у бу ҳужумни хоинлик деб билди. У қишлоқни тўпга тутиб, атрофдаги кемаларни ғарқ этишни буюрди. Шундай қилиб, ўз ўртоқларининг ўчини олди.

Ҳалок бўлганларни Тайвань соҳилига кўмиб, сузишни давом эттиришди. Орадан кўп ўтмай яна қаттиқ штормга дуч келдилар. Кема ўн кун давомида денгиз узра бошвоқсиз сузди. Кема қаердалигини ва у қаёққа оғиб кетаётганини ҳеч ким билмас эди. Шторм тинди, бироқ ҳамон соҳил кўринмас эди. Шу пайт кичкина кема учраб қолди. Унда ўтирган хитойлик йўл кўрсатди ва «Авлиё Пётр» кемаси кўп ўтмай Макао бухтасида лангар ташлади. Йўлнинг биринчи босқичи босиб ўтилди. Ёз давомида узоқ сузишга мўлжалланмаган кема Камчаткадан жанубий Хитойгача етиб келди.

Кун иссиқ. Португалия шаҳарлари қирғоғида шамолда пальмалар тебранар, тош уйлар, ибодатхона қуббалари ва монастир деворлари кўзга ташланар эди. Кўпчилик ясанишиб, кемани кўриш учун соҳилга шошилишди. Савдогарлар эса бирор ноёб мол бормикан, деб капитанни ўраб олишди. Бенёвский губернатор ҳузурига борди. У кема Венгрияга қарашли эканлигини, шунинг учун денгизчиларнинг тилини тушуниш мумкин эмаслигини лотин тилида тушунтириб берди. Кемадагиларга эса

Бенёвский ибодат қилаётганда чўкинмасликни буюрди. Акс ҳолда қувғин қилишларини айтди. Кўплар Бенёвскийнинг бу ишидан норози бўлдилар. Баъзилар қилган ишига пушаймон бўлди, айрим одамлар эса бу кўнгилсиз пальма ва илиқ селлардан олисдаги уйини орзиқиб кутар эди. Атрофда ҳамма нарса бегона, бунинг устига олдинда ҳам нима бўлиши ноаниқ.» Бунинг устига Бенёвский «Авлиё Пётр» кемасини такелаж ва тўплари билан сотиб юбормоқчи. Унинг ўйлагани тўғри, бу кемада бундан ортиқ сузиб бўлмайди. У ҳам кичкина, ҳам денгиз тўлқинлари шалоғини чиқарган бўлиб, узоқ сузишга қодир эмас эди. Бу кемада Макаога етиб келингани ҳам мўъжизадир. Сирасини айтганда, қачонгача юрак ҳовучлаб сузиш керак? Пул ва имконият бўлса, бошқа кема олган яхши эмасми? Бу бир томондан бўлса, иккинчидан Россия ҳукумати кемани қидира бошлайди. Бинобарин, «Авлиё Пётр»да Европага етиб олгунча, уни инглизлар ёки голландиялик-лар тутиб олишлари мумкин. Норози бўлганларни помешчик Степанов бошқарар эди. У Бенёвскийни капитанликдан олиб ташлаш кераклигини, рус кемасини сотган бу одамга ишонч йўқлигини айтди. Эҳтимол. Степанов ўша кезда Россия шон-шуҳратини сақлаш йўли билан ўзининг кечирилишига умид тутгандир. Шу билан бирга, қочоқлар ўртасида «Авлиё Пётр» кемасига унга халоскор сифатида қараб ачинаётганлар ҳам бор эди. Ахир бу кема уларни азоб-уқубатдан қутқарди. Энди эса уни пуллашди. Илгари ўз кемаларининг иссиқ бошпаналари бор эди. Эндиликда қочоқлар бошпанасиз қолишди. Бу нарса уларни қаттиқ қийнаган бўлса керак. Қарама-қарши ўйлар тўфони ойлар давомида кучайиб юзага чиқа бошлади.

Бенёвский баёнот ёзиб, уни ҳаммага ўқиб эшиттирди. Деразалар очиқ. Денгиз томондан енгил шабада эсиб, илиқ денгиз ҳидини уфурар эди. «Агар мени чин кўнгилдан севсангизлар, — деб баланд овоз билан ўқир эди Бенёвский, — унда худо ҳақи қасамёд этаманки, менинг сизларга нисбатан самимийлигим кун сайин исбот бўлади. Агар борди-ю, менга нисбатан юракларингиз тошга айланганини сезсам ва сизлар мени ортиқ ҳурмат қилмасаларингиз нима қилишимни ўзларингиз ҳам билишингиз керак».

Баёнот ва Бенёвскийнинг оташин нутқи одамларга таъсир этмай қолмади. Команда бундан кейин ҳам уни капитанликда қолдиришди. Ёлғиз Степановгина қайсарлик қилиб, император хоним манфаатларини охиригача ҳимоя этди. Бенёвский яна битта баёнотнома ёзди. Уни яна ўқиб берди: «Худо бизни Европага етказиб борса, мен сизларга ҳимоячи бўламан ва озор бермайман. Сизларга ваъда бериб айтаманки, барча масалаларда эркин бўласизлар, деб ушбуга имзо чекиб, тасдиқлайман».

Шундан кейин Степанов Хитой императорига шикоятнома йўллади.

Ана шу ички ғалаёнлар давом этиб турган кезларда команда ўртасида безгак ва дизентерия оралаб қолди. Нам иқлим, иссиқ ҳарорат шимолликларга ғайри одатий бўлиб, зиён келтира бошлади. Яна бир неча киши ўлди. Бенёвский Макаодан тезроқ кетишга ҳаракат қилиб қолди. Улар Кантонгача Хитой кемасида етиб олишиб, у ерда француз кемаларини кутишди. Степанов бўлса Макаода қолди.

Сафар машаққатли бўлди. Жасур исёнчи Иосиф Батурин вафот этди. Иссиқ тобора қийнар эди. 16 мартда улар тушган Хитой кемаладиИль—де-Франсга етиб келди. Сув олди. Францияга етиб олишгач, Бенёвский ўзини эркин ва хавфсиз ҳис эта бошлади. Ўша йилларда Франция билан Россия муносабатлари ёмон эди. Бенёвский француз губернатори билан учрашди ва у Бенёвскийга Мадагаскар ҳақида гапириб берди. Худди ана шу суҳбат саргузаштталаб Бенёвскийнинг кейинги тақдирини ҳал этди.

Кези келганда саргузаштимиздан бироз чекиниб, Мадагаскар тарихини гапириб ўтишга тўғри келади.

Мадагаскар тарихи ҳақида гапирганда, унинг қисқа, аммо жуда ғаройиб, афсонадай тилдан-тилга ўтган бир воқеани айтмай илож йўқ.

XVII асрнинг ўрталарида Мадагаскарда қароқчиларнинг дастлабки тўдалари пайдо бўла бошлади. Ана шу тўдалардан бири Диего—Хуарес қўлтиғида капитан Миссон бошчилигида жойлашиб олди.

Миссон Провансда, ўзига тўқ оилада туғилиб, ўз даврига яраша яхшигина маълумот олди. Миссон 16 ёшлигида флотга кирди. У ерда у офицер даражасига кўтарилди. Генуяда Миссон доминикалик монах Караччиоли билан танишди. Бу икки ёш йигитлар дўстлашиб олишди. Бу танишувдан сўнг орадан бироз вақт ўтгач, Караччиоли сочларини қириб ташлаб, лейтенант Миссон хизмат қилаётган «Ғалаба» кемасига матрос бўлиб ишга кирди. Оғайнилар бундан кейин сира ажралмасликка ва одамлар ҳаётини пул ва бойлар ҳукмронлигидан озод этишга бағишлашга қарор этдилар.

Худди шу мақсадда Миссон ва Караччиолида қароқчи бўлиш фикри пайдо бўлади. Чунки улар ёлғиз шу йўл билангина эркинликка эришувлари мумкин эди. Мартеники яқинида инглиз кемаси билан бўлган жангда қулай вазият вужудга келди. Жанг шу қадар шиддат билан давом этдики, томонлардан қай бирининг ғолиб чиқишини белгилаш қийин бўлди. Аммо французлар бахтига ўқлардан бири инглизларнинг порох солинган ерига бориб тушди. Шундай қилиб, душман кемаси парчаланиб кетди. Ана шунда «Ғалаба» кемаси офицерларидан ёлғиз Миссон тирик қолди. Кема тартибга келтирилгач, Миссон матросларга мурожаат этиб, уларни эркин қароқчилар бўлишга даъват этди.

(Давоми бор).

СПОРТ

Тошкентда от спорти байрами

9 майда Тошкент отчопарида очилган от спорти байрамида Ўзбекистоннинг барча областларидан келган икки юздан ортиқ чавандоз қатнашмоқда.

Байрам республикамиздаги йилқи заводларида, колхозларда ва совхозларда етиштирилган отларга минган суворилар паради билан бошланди. 17 майгача давом этадиган мусобақа программасида от спорти мусобақаларининг ҳамма тури, шунингдек анъанавий халқ ўйинлари — човгон, «қиз қувмоқ», от баскетболи, «укпарлар жанги», чопиш, «оломон пойга» ва бошқа ўйинлар бор. Спортчилар Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ва совхозлар министрликлари, Тошкент ва Жиззах от заводлари таъсис этган махсус совринлар учун беллашадилар.

(ЎзТАГ).

ШАХМАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Анатолий Карпов — финалда

Шахмат бўйича жаҳон чемпионлигига даъвогарлар Б. Спасский — А. Карпов ярим финал матчи ҳам тугади. Бу матчда ғолибни аниқлаш учун 11 партия кифоя қилди. Охирги партияда собиқ жаҳон чемпиони 35-юришда соатни тўхтатиб, таслим бўлганини тан олди. Шундай қилиб матчнинг умумий ҳисоби +4, −1, =6 Карпов фойдасига бўлди. Энди Анатолий Карпов финал матчда В. Корчной билан куч синашади.

Навбат аёлларга

Ригадаги шахмат клубида хотин-қизлар ўртасида шахмат бўйича жаҳон чемпионлигига даъвогарлар — Нана Александрия (Тбилиси) ва Марта Шуль (Львов) ўртасида ярим финал матч бошланди. Ғалаба қозониш учун рақиблардан бири 10 партиядан ташкил топган матчда 5,5 ёки 6 очко тўплаши керак. Ҳисоб 5:5 бўлган тақдирда ўйин биринчи ғалабага қадар давом этади. Биринчи партияда оқ доналар билан Александрия ўйнайди.

Тошкентдаги манзарали боғдорчилик совхози 3-бўлимининг ишчилари шаҳар аҳолиси ҳамда хиёбон, майдон ва паркларни кўкаламзорлаштириш учун ҳар хил манзарали бута, гул ниҳоллари етиштирадилар.

СУРАТДА: илғор ишчилардан А. Абдуқодирова гул ниҳолларини парвариш қилиш пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

• Сўнгги пушаймон — ўзингга душман

ҚИНҒИР ИШНИНГ ҚИЙИҒИ

Убайдулла ўтган йили мактабни муваффақиятли тугатиб, ҳужжатларини педагогика институтига топширди. Кириш имтиҳонлари ҳам бир мунча яхши бўлди. Бироқ конкурсдан ўта олмади. «Энди нима қилсам экан?» деб боши қотиб юрганида, кутилмаганда почта посилкаларини ташиш Тошкент бўлимида ишловчи ўртоқларига учраб қолди. Улар Убайдулланинг кўнглини кўтариб, бирга ишлашга таклиф этди.

Орадан кўп ўтмасдан, У. Мадаминов таклиф этилган жойга ишга кирди. Бу ерда унга, ҳатто олий ўқув юрти тайёрлов курси машғулотларига ўқиш учун ҳам шароит яратиб беришди.

Лекин у осон йўл билан пул топишга ҳаракат қилди. Пулга ружў қўйди. Пул У. Мадаминовни қинғир йўлга бошлади. Ўз «мақсад»ига эришиш учун у хизматдош ўртоқларининг тушлик овқатга чиқиб кетиш вақтидан фойдаланди. Бир неча кун давомида ана шу вақтда ўндан ортиқ посилкани ўғирлаб «сув» қилди. Кунларнинг бирида ўртоқлари уни жиноят устида қўлга туширмаганларида эди, бу янада каттароқ рақамга айланган бўларди...

Ленин район халқ суди яқинда У. Мадаминовнинг жиноий ишини кўриб чиқди. Ўғри устидан тўпланган ҳужжатлар ва Кузьмин, Сатторов, Салomуллаев, Жоголова каби гувоҳларнинг далиллари У. Мадаминовнинг афт-ангорини очиб ташлади. Суд ҳукми билан у уч ярим йилга озодликдан маҳрум этилди. Шу билан бирга айбдордан посилкалар ташиш Тошкент бўлинмасига келтирилган камомад ундириб олинадиган бўлди.

К. СЕВАРОВ.

Редактор
С. М. ҚАРОМАТОВ.

Бугун ва эртага "зангори экран"да

13 МАЙ — ДУШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 19.10 «Ставрополь ўлкасининг муқобил плани — амалда». Кўрсатувда Ставрополь ўлка партия комитетининг биринчи секретари М. С. Горбачев иштирок этади. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 19.55 Жаҳон адабиётининг классиги Оноре де Бальзак туғилган куннинг 175 йиллиги олдидан. Адабий портрет. 20.40 Оламда нима гап? 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Тожикистон эстрада оркестри ва солистларининг концерти. 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 «Ўлик мавсум». Бадиий фильмнинг 2-серияси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 Ватанимиз тарихи очерклари. 18.30 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Костёр». 19.00 Янгиликлар. **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 19.10 Спорт гимнастикаси бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Ёшлик» спорт аренасидан олиб кўрсатилади. **Москва кўрсатади.** 19.55 П. И. Чайковский номли V халқаро конкурси олдидан. 20.25 «Балли, қизлар!». **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Спорт программаси. 1. Рангли телевидение. Баскетбол бўйича халқаро учрашув. **СССР—АҚШ.** Эркаклар. В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади. 2. Сувга сакраш бўйича халқаро мусобақалар. 23.40 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. 18.00 дан Душанба кўрсатади.

14 МАЙ — СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.00 Кўрсатувлар программаси. 12.05 Рангли телевидение. Эрталабки гимнастика машғулотлари. 12.20 Янгиликлар. 12.30 Рангли телевидение. «Киносаёҳатчилар клуби». 13.30 Рангли телевидение. «Илга-Иволга». Телевизион бадиий фильм. 14.35 «В. Е. Кополев бригадасининг тўққизинчи баҳори». Телеочерк. 15.05 Москва кундузги кўрсатувларининг охири. 17.25 Кўрсатувлар программаси. 17.30 Эфирда — «Молодость». **Тошкент кўрсатади.** 18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Қизча ва юлдузча». Болалар учун мультфильм. 18.20 Ўқувчилар учун. «Глобус» программаси (ўзбек тилида). 19.00 Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР чемпионати. **«Пахтакор» — «Заря»** (Ворошиловград). Марказий «Пахтакор» стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.05 Лирика кечаси. 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Футбол бўйича СССР чемпионати. **«Зенит»** (Ленинград). **«Арарат»** (Ереван). 2-тайм. Ленинграддан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 12.00 «Биз ҳаракат қиламиз». Болалар учун телефильм (рус тилида). 12.30 Адабиёт. «Имтиҳонларга қандай тайёрланиш керак?». (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 18.00 «А. С. Пушкин поэзияси». 18.35 Рангли телевидение. Болалар учун. «Буратино кўргазмаси». 19.05 Янгиликлар. 19.15 «Ильичевск портчилари». Телеочерк. 19.45 Рангли телевидение. Спорт кундалиги 20.15 Инсон ва қонун». 20.45 «Образцов билан бирга ярим соат». 21.15 «Осмонда планерлар». Телевизион бадиий фильм премьераси (Польша). **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 22.00 «Фан» программаси. 22.30 «Муқаддас Луканинг қайтиши». Бадиий фильм.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14[V да **Кармен**, 15[V да **Чио-чио-сан**, 16[V да **Трубадур**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА —14[V да **Йўқолган узук**, 15[V да **Ой тутилган тунда**, 16[V да **Инқилоб тонги**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15[V да **Ужарлар**.

КИНО

13, 14 МАЙДА

ҚИШКИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «МОСКВА» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», ҲАМЗА номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қайнона — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (19.00, 20.30).

Бу кишига девор писандмас — С. РАҲИМОВ номли, Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «ФЕСТИВАЛЬ».

Мен чегарада яшайман — «ХИВА».

15 МАЙДА

ҚИШКИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «МОСКВА» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ҲАМЗА номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қайнона — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (19.00, 20.30).

Текумзе — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «ФЕСТИВАЛЬ».

Мен чегарада яшайман — «ХИВА».

«ТАШКЕНТДОРСТРОЙ» трестининг

ЎҚУВ ПУНКТИ

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда 3-класс шофёрларини тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқувчиларга ҳар ойда 60 сўмдан стипендия берилади.

МАШҒУЛОТЛАР — 15 МАЙДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқув пункти 46-автобаза территориясида жойлашган (23, 26-автобусларнинг «Янгиобод», 20-трамвайнинг «Роҳат кўли» бекатлари).

ТОШКЕНТ «МИКОНД» ЗАВОДИГА

слесарь-асбобсозлар, созловчилар, токарлар, контролёрлар, газ сув автоматларига хизмат кўрсатадиган механик, штамповкачилар, прессчилар, йиғувчилар, операторлар, гальваниклар, электриклар, ҳарбийлаштирилган қўриқлаш бўлимининг ўқчилари, асбобсозлар, машинисткалар

КЕРАК

Мутахассисликка эга бўлмаган йигит ва қизлар 1 ойдан 6 ойгача юқоридаги касбларга ўқитилади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси, ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга мурожаат қилинсин.

Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент Политехника институти ректорати, партия ва касаба союзи ташкилотлари институт доценти Ж. М. Халиловга отаси

Мирзахалил

АҲМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02.49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.

Р—03460. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3109.